

Ársreikningur 2018

B-deild LSR

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins

Engjateigi 11

105 Reykjavík

430269-6669

Efnisyfirlit

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra.....	2-6
Áritun óháðs endurskoðanda.....	7-8
Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris.....	9
Efnahagsreikningur.....	10
Sjóðstreymi.....	11
Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu.....	12
Skýringar.....	13-33
Kennitölur - Fimm ára yfirlit.....	34
Viðauki I - Deildaskipt yfirlit LSR.....	35-38
Viðauki II - Sameinaður reikningur B-deildar LSR og LH fyrir árið 2017.....	39-44

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Starfsemi sjóðsins

B-deild LSR starfar samkvæmt lögum nr. 1/1997 um LSR, lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, samþykktum sem settar hafa verið um starfsemi sjóðsins og öðrum reglum sem um lífeyrissjóði gilda. Stjórnin hefur einnig samþykkt margvíslegar reglur sem gilda um starfsemi sjóðsins. Hlutverk sjóðsins er:

- Að greiða sjóðfélögum lífeyri.
- Að tryggja sjóðfélaga fyrir tekjumissi í kjölfar örorku og stuðla að fjárhagslegu öryggi maka og barna við andlát sjóðfélaga.
- Að taka við iðgjöldum og varðveita upplýsingar um réttindi sjóðfélaga.
- Að ávaxta fjármuni sjóðsins með sem bestum hætti með hliðsjón af fjárfestingarstefnu að teknu tilliti til áhættu.

LSR er starfræktur í þremur deildum og er hver deild með aðskilinn fjárhag. Deildir sjóðsins eru: A-deild, B-deild og Séreign LSR. Deildaskipt yfirlit LSR er að finna í viðauka I.

Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga (LH) sameinaðist B-deild LSR þann 1. janúar 2018. Réttindakerfi og líftími sjóðanna voru sambærileg og ríkissjóður ábyrgur fyrir skuldbindingum beggja sjóðanna. Tryggingafræðileg staða sjóðanna var svipuð og voru áhrif sameiningarinnar á stöðu B-deildar því óveruleg. Samanburðarfjárhæðir í ársreikningnum vegna ársins 2017 hafa verið uppfærðar m.t.t. sameiningar.

Í viðauka II má finna yfirlit yfir hreina eign til greiðslu lífeyris, sjóðsstreymi, tryggingafræðilega stöðu og kennitölur sjóðanna á árinu 2017 ásamt sundurliðuðum efnahagsreikningi sjóðanna þegar sameiningin tók gildi.

Eignir og ávöxtun

Hrein eign til greiðslu lífeyris nam 248.892 milljónum kr. í árslok 2018 samanborið við 255.059 milljónir kr. árið áður.

Nafnávöxtun á árinu 2018 var 6,5% sem samsvarar 3,1% raunávöxtun. Hrein raunávöxtun, þ.e. raunávöxtun þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjárfestingartekjum var 2,9%. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára er 4,8%, síðustu 10 ára 4,8% og síðustu 20 ár hefur meðaltalið verið 3,4%.

Iðgjaldagreiðslur og fjöldi sjóðfélaga

Á árinu 2018 námu lögbundin iðgjöld 1.990 milljónum kr. samanborið við 2.186 milljónir kr. árið áður. Virkir sjóðfélagar, þ.e. sjóðfélagar sem greiða iðgjöld til sjóðsins að meðaltali í hverjum í mánuði, voru 2.164 á árinu 2018 samanborið við 2.549 á árinu 2017. Í árslok 2018 áttu 37.503 sjóðfélagar réttindi hjá sjóðnum.

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar

Á árinu 2018 greiddi ríkissjóður 5 milljarða kr. skv. fjárlögum inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn. Aðrar innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar voru í formi viðbótariðgjalda og námu þær 976 milljónum kr. á árinu 2018. Á árinu 2018 samdi ríkissjóður við hjúkrunarheimili, sveitarfélög og félagasamtök um yfirtöku á skuldbindingum að fjárhæð 6.114 milljónum kr. Á móti yfirtöku ríkissjóðs á skuldbindingum var 381 milljón kr. ráðstafað af inneign þeirra launagreiðenda sem að samningunum komu vegna viðbótariðgjalda fyrri ára.

Lífeyrisgreiðslur og fjöldi lífeyrisþega

Á árinu 2018 námu greiðslur til lífeyrisþega 49.848 milljónum kr. samanborið við 46.443 milljónir kr. árið áður. Meðalfjöldi lífeyrisþega var 16.431 á árinu 2018 samanborið við 15.911 á árinu 2017. Endurgreiðslur launagreiðenda á lífeyrisgreiðslum námu 19.743 milljónum kr. á árinu 2018 og var endurgreiðsluhlutfallið 39,6%.

Fjárfestingartekjur og rekstrarkostnaður

Hreinar fjárfestingartekjur voru 15.860 milljónir kr. en voru 20.626 milljónir kr. árið áður. Rekstrarkostnaður sjóðsins, þ.e. skrifstofu- og stjórnunarkostnaður nam 588 milljónum kr. samanborið við 538 milljón kr. árið áður. Rekstrarkostnaður í hlutfalli af meðalstöðu eignar var 0,23% en var 0,22% árið áður. Stöðugildi LSR voru 49,7 á árinu 2018 og hlutdeild B-deildar var 23 stöðugildi. Hlutdeild B-deildar í launakostnaði LSR nam 259 milljónum kr. af heildarfjárhæð launa og 71 milljón kr af launatengdum gjöldum. Sjá nánari upplýsingar í skýringu 7.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Tryggingafræðileg úttekt

Áfallin skuldbinding sjóðsins í árslok 2018 var 904,9 milljarðar kr. og hækkaði um 2,2% á árinu. Samkvæmt útreikningi tryggingastærðfræðings eiga launagreiðendur að standa undir 474,8 milljörðum kr. af skuldbindingum sjóðsins með greiðslu lífeyrishækkana. Skuldbindingar sem sjóðurinn á sjálfur að standa undir eru því 430 milljarðar kr. Samkvæmt efnahagsreikningi var hrein eign sjóðsins til greiðslu lífeyris í árslok 248,9 milljarðar kr. og endurmetin hrein eign hans var 246,9 milljarðar kr. Nánari upplýsingar um tryggingafræðilega stöðu má sjá í sérstöku yfirliti og í skýringu 15.

Stjórnarhættir og áhættustýring

LSR leggur áherslu á góða stjórnarhætti. Í stefnuyfirlýsingu sjóðsins segir; LSR tileinkar sér ábyrga starfshætti, með vonduð vinnubrögð, fagmennsku og frumkvæði að leiðarljósi. Sjóðurinn leggur áherslu á fyrirmyndarþjónustu og öflugna upplýsingatækni. Þannig verður LSR traustur lífeyrissjóður og sjóðfélögum örugg samfylgd.

Stjórn sjóðsins er skipuð átta einstaklingum. Fjármála- og efnahagsráðherra skipar fjóra stjórnarmenn, stjórn BSRB skipar tvo, stjórn BHM einn og stjórn KÍ einn. Stjórnin ber ábyrgð á starfsemi sjóðsins í samræmi við lög um lífeyrissjóði, reglugerðir settar samkvæmt þeim og samþykktir sjóðsins.

Stjórn sjóðsins ræður framkvæmdastjóra, ákveður laun hans, gengur frá starfslýsingu hans og setur honum erindisbréf. Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur sjóðsins í umboði stjórnar.

Endurskoðunarnefnd er undirnefnd stjórnar og er hún skipuð til eins árs í senn. Hún starfar í samræmi við IX. kafla laga um ársreikninga nr. 3/2006. Nefndin hefur eftirlit með vinnuferli við gerð reikningsskila, tilhögun innra eftirlits og aðferðum við áhættumat í því skyni að auka trúverðugleika í starfsemi sjóðsins.

Stjórn sjóðsins hefur samþykkt sérstaka stjórnarháttayfirlýsingu og er henni ætlað að styðja við góða og ábyrga stjórnarhætti. Með góðum stjórnarháttum í starfsemi LSR er lagður grunnur að traustum samskiptum stjórnenda og starfsmanna sjóðsins við sjóðfélaga, launagreiðendur og ábyrgðaraðila sjóðsins. Með góðum stjórnarháttum er stuðlað að gagnsæi í starfsemi sjóðsins. Við mótun stjórnarháttanna hafa stjórnendur og stjórn sjóðsins litið til og haft til hliðsjónar almenn viðurkennd sjónarmið og leiðbeiningar um góða stjórnarhætti fyrirtækja.

Stjórn sjóðsins hefur jafnframt sett sér sérstakar starfsreglur. Í starfsreglunum er fjallað um starfsemi, skipan og verksvið stjórnar. Í starfsreglunum er m.a. litið til samþykta sjóðsins og laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Sérstaklega er litið til þeirra ákvæða er lúta að stjórnarháttum lífeyrissjóða og hæfi. Stjórnarháttayfirlýsingin og starfsreglur stjórnar eru aðgengilegar á vef sjóðsins ásamt fleiri innri reglum sem sjóðurinn hefur sett sér. Hér að neðan er að finna yfirlit yfir helstu reglur, leiðbeiningar og gögn um stjórnarhætti sem lífeyrissjóðurinn fylgir. Neðangreindur listi er þó ekki tæmandi heldur settur fram til upplýsinga. Lög, reglur og leiðbeinandi tilmæli FME eru m.a. aðgengileg á vef FME.

Lög:

- Lög nr. 1/1997 um LSR.
- Lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

Reglugerðir og reglur:

- Reglugerð um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða nr. 590/2017.
- Reglur um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 335/2015.
- Reglur um framkvæmd hæfismats framkvæmdastjóra og stjórnarmanna lífeyrissjóða nr. 180/2013.
- Reglur um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila lífeyrissjóða nr. 577/2012.
- Reglugerð um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar nr. 916/2009, með síðari breytingum.
- Reglugerð um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 391/1998.

Leiðbeinandi tilmæli FME:

- Leiðbeinandi tilmæli um útvistun hjá eftirlitsskyldum aðilum nr. 6/2014.
- Leiðbeinandi tilmæli um upplýsingakerfi eftirlitsskyldra aðila nr. 2/2014.
- Leiðbeinandi tilmæli um hæfi lykilstarfsmanna nr. 3/2010.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Innri reglur LSR:

- Hluthafastefna LSR.
- Reglur LSR um hlutverk stjórnar, framkvæmdastjóra og annarra starfsmanna við ávöxtun eigna sjóðsins.
- Reglur um upplýsingagjöf til stjórnar LSR um rekstur.
- Samþykktir LSR.
- Siða- og samskiptareglur LSR.
- Starfsreglur endurskoðunarnefndar.
- Starfsreglur stjórnar LSR.
- Stjórnarháttayfirlýsing LSR.
- Verklagsreglur LSR um verðbréfavíðskipti lífeyrissjóðsins, stjórnar hans og starfsmanna.
- Verklagsreglur um hæfi lykilstarfsmanna LSR.

Stjórn sjóðsins setur fjárfestingastefnu fyrir sjóðinn en í henni eru tilgreindar megináherslur sem unnið er eftir við ávöxtun á fjármunum hans. Þá hefur stjórn sjóðsins samþykkt áhættustefnu en áhættustýring hjá sjóðnum byggir á framangreindri reglugerð um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða. Markmið áhættustefnunnar er að auka öryggi í starfsemi sjóðsins með því að greina, fylgjast með og takmarka áhættu í rekstri sjóðsins. Áhættan nær bæði til atvika sem lúta að eignum og skuldbindingum sjóðsins sem og rekstrarlegum þáttum. Nánari umfjöllun um áhættuþætti sem hafa verið skilgreindir í starfsemi sjóðsins, áhættustýringu og áhættustefnu má sjá í skýringu 18.

Áhættustefnan er eitt af lykilverkfærum stjórnar við að uppfylla skyldur sínar gagnvart sjóðnum. Henni er beitt samhliða fjárfestingarstefnu sjóðsins og stuðlar hún að því að lífeyrissjóðurinn nái settum markmiðum með ásættanlegri áhættu í starfsemi sinni með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum.

Eitt af verkefnum stjórnar er að móta innra eftirlit lífeyrissjóðsins og skjalfesta eftirlitsferla. Allir helstu ferlar í starfseminni hafa verið skjalfestir og hlutverk skilgreind. Lögð er áhersla á að greina helstu áhættuþætti og hefur sjóðurinn innleitt virkt eftirlit til að draga úr áhættu og villum.

Ófjárhagslegar upplýsingar

LSR telst eining tengd almannahagsmunum skv. lögum um ársreikninga nr. 3/2006. Meginhlutverk lífeyrissjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri. Um lífeyrissjóðinn, uppbyggingu og hlutverk gilda sérstök lög, lög nr. 1/1997, en auk framangreindra sérlaga um lífeyrissjóðinn gilda almenn lög um lífeyrissjóði nr. 129/1997.

LSR skal ekki hafa með höndum aðra starfsemi en þá sem nauðsynleg er til að taka við og ávaxta iðgjöld og greiða lífeyri. LSR hefur sett sér sérstakar starfsreglur stjórnar. Er þar m.a. kveðið á um að stjórnarmenn og framkvæmdastjóri skulu ekki taka sæti í stjórnnum fyrirtækja í umboði sjóðsins eða sitja í stjórnnum fyrirtækja sem sjóðurinn fjárfestir í. Það sama á við um starfsmenn sjóðsins. Starfsmenn sjóðsins geta þó tekið sæti í stjórnnum, fjárfestingarráðum og ráðgjafarráðum fyrirtækja sem stofnuð eru til að sinna sérstökum þáttum í starfsemi sjóðsins eða fyrirtækjum, sem sjóðurinn á hlut í, og hafa eingöngu fjárvörslu og fjármálaumsýslu að markmiði.

Í starfsreglunum er kveðið á um að stjórnarmenn megi ekki gera ráðstafanir sem eru til þess að afla ákveðnum sjóðfélögum, fyrirtækjum eða öðrum ótilhlýðilegra hagsmuna umfram aðra aðila eða á kostnað sjóðsins.

LSR hefur einnig sett sér siða- og samskiptareglur sem gilda fyrir stjórnarmenn og starfsmenn. Umsjón fjármuna og eignastýring felur í sér samskipti við aðila á fjármálamarkaði og útgefendur fjármálagerna. Með reglunum er lögð áhersla á að starfsmenn sjóðsins byggja samskipti við aðila á fjármálamarkaði og útgefendur fjármálagerna á almennum grunnreglum sem tryggi gott viðskiptasiðferði á sama tíma og hafi hagsmuni sjóðfélaga að leiðarljósi. Til viðbótar við framangreindar reglur hefur sjóðurinn sett sér sérstakar reglur sem gilda um verðbréfavíðskipti stjórnarmanna og starfsmanna. Framangreindum reglum er ætlað að koma í veg fyrir hagsmunaárekstra í starfsemi lífeyrissjóðsins og vera vakandi fyrir öllum tengslum sem geta leitt til þeirra. Í reglunum er kveðið á um að stjórnarmenn og starfsmenn skulu ekki taka þátt í meðferð máls ef aðstæður er til þess fallnar að draga óhlutdrægni í efa.

Sjóðurinn vinnur samkvæmt eigin jafnréttisáætlun og starfar í samræmi við lög um jafnan rétt kvenna og karla nr. 10/2008. Sérstök starfsmannastefna gildir innan sjóðsins. Starfsmannastefnunni er m.a. ætlað að vera hvatning jafnt fyrir starfsmenn og stjórnendur til þess að skapa faglegt, skemmtilegt, krefjandi og fjölskylduvænt vinnuumhverfi.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

LSR gerir kröfu til þess að fyrirtæki sem sjóðurinn fjárfestir í sýni ábyrgð gagnvart samfélagslegum gildum, umhverfismálum og að starfað sé í samræmi við viðurkenndar leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja. LSR hvetur fyrirtæki til að huga að umhverfismálum, t.d. með því að setja umhverfisstefnu sem starfað er eftir og birt hluthöfum. Hefur sjóðurinn sett sér sérstaka hluthafastefnu hvað framangreint varðar. Framkvæmdastjóri skal kynna hluthafastefnu sjóðsins fyrir þeim einstaklingum sem fyrirhugað er að gera tillögu um til stjórnarsetu til að ganga úr skugga um hvort þeir telji sig geta starfað í anda stefnunnar. LSR hefur jafnframt um árabil verið aðili að reglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrgar fjárfestingar (Principles for Responsible Investment). Með ábyrgum fjárfestingum eru umhverfismál, samfélagsmál og stjórnarhættir lögð til grundvallar við mat og ákvörðun á fjárfestingum.

Framtíðarhorfur og atburðir eftir lok reikningsárs

Stærsta óvissuatriðið sem snýr að sjóðnum er fjármögnun á skuldbindingum hans til framtíðar. Á undanförunum árum hefur ríkissjóður greitt aukalega inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn. Samkvæmt fjármálaáætlun sem ríkissjóður hefur sett fram til næstu fimm ára mun hann greiða 7 milljarða kr. á ári inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn. Ljóst er að án aukagreiðslna frá ríkissjóði munu eignir sjóðsins verða uppurnar mörgum árum áður en skuldbindingar hafa verið greiddar að fullu.

Tryggingafræðileg staða sjóðsins miðað við árslok 2018 var reiknuð með sömu forsendum og undanfarin ár. Til skoðunar hefur verið hjá tryggingafræðingi lífeyrissjóðsins að gera breytingu þar á þannig að útreikningar á stöðu sjóðsins verði byggðir á raunverulegri örorkutíðni og dánartíðni sjóðfélaga í stað þess að horfa til allra landsmanna eins og nú er gert. Samkvæmt þeim útreikningum má ætla að staðan væri heldur lakari þó svo ætla megi að þær breytingar verði óverulegar.

Útstreymi í formi lífeyrisgreiðslna er verulega umfram innborganir til sjóðsins. Sjóðurinn þarf því í framtíðinni að selja verðbréf til að fjármagna lífeyrisgreiðslur.

Ávöxtun á síðastliðnu ári var sveiflukennnd. Í desembermánuði lækkaði markaðsvirði eigna nokkuð skarpt og munaði þar mest um lækkun á erlendri eign sjóðsins. Þessar lækkanir hafa komið til baka og vel það í ársbyrjun 2019.

Engir atburðir hafa átt sér stað eftir lok uppgjörstímabilsins sem þarfnast leiðréttingar eða skýringar í ársreikningnum eða meðfylgjandi skýringum.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Það er álit stjórnar sjóðsins að allar upplýsingar komi fram í ársreikningnum, sem nauðsynlegar eru til að glöggva sig á stöðu hans í árslok, rekstrarárangri ársins og fjárhagslegri þróun. Stjórn og framkvæmdastjóri sjóðsins staðfesta hér með ársreikninginn með undirritun sinni.

Reykjavík 3. apríl 2019

Í stjórn LSR

Unnur Pétursdóttir, formaður stjórnar

Gunnar Björnsson, varaformaður stjórnar

Árni Stefán Jónsson

Áslaug María Friðriksdóttir

Guðrún Ögmundsdóttir

Ragnar Þór Pétursson

Viðar Helgason

Þórveig Þormóðsdóttir

Framkvæmdastjóri

Haukur Hafsteinsson

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning B-deildar LSR fyrir árið 2018. Ársreikningurinn hefur að geyma yfirlit yfir breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning þann 31. desember 2018, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um tryggingafræðilega stöðu B-deildar LSR, upplýsingar um mikilvægar reikningskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu sjóðsins á árinu 2018, efnahag hans 31. desember 2018 og breytingu á handbæru fé á árinu 2018, í samræmi við lög og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda. Við erum óháð sjóðnum í samræmi við alþjóðlegar siðareglur fyrir endurskoðendur (IESBA Code) og viðeigandi settar siðareglur á Íslandi og höfum uppfyllt önnur ákvæði þeirra. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflagð nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri sjóðsins eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins ber stjórn og framkvæmdastjóra að meta rekstrarhæfi sjóðsins og eftir því sem við á, skýra frá þeim atriðum sem varða rekstrarhæfið og notkun forsendunnar um áframhaldandi rekstrarhæfi, nema ætlunin sé að leysa upp sjóðinn eða hætta starfsemi hans, eða ef enginn annar raunhæfur valkostur er í stöðunni.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar. Nægjanleg víska er mikil víska, en ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær, einar og sér eða samanlagðar, gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins.

Við endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggjum við á faglegri dómgreind og beitum ávallt faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Við greinum og metum hættur á verulegum skekkjum í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Við öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.
- Við metum hvort reikningskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.

Áritun óháðs endurskoðanda

- Við ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun okkar. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi sjóðsins.
- Við metum í heild sinni hvort framsetning og uppbygging ársreikningsins, þ.m.t. innihald og skýringar, gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem koma upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti sem fram koma við endurskoðunina, eftir því sem við á.

Við höfum einnig lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur siðareglna um óhæði og upplýsum um öll tengsl eða önnur atriði sem raunhæft er að ætla að gætu mögulega haft áhrif á óhæði okkar og eftir því sem við á, til hvaða varúðarráðstafana við höfum gripið til að tryggja óhæði okkar.

Reykjavík, 24. apríl 2019

Árni S. Snæbjörnsson
Löggiltur endurskoðandi

Ernst & Young ehf.
Borgartúni 30
105 Reykjavík

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið

	Skýr.	2018	2017
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		475.682	519.424
Iðgjöld launagreiðenda		1.514.696	1.666.190
Lífeyrishækkningar		19.743.274	18.521.949
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði		159.705	152.902
Innborganir og uppgjör vegna skuldbindinga	3	6.547.294	25.437.216
		<u>28.440.651</u>	<u>46.297.681</u>
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	4.1	49.847.606	46.442.603
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	4.2	21.537	22.574
		<u>49.869.143</u>	<u>46.465.177</u>
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	5.1	4.227.994	12.871.532
Hreinar tekjur af skuldabréfum	5.2	10.482.194	7.760.568
Vaxtatekjur og gengismunur af handbæru fé		1.211.254	94.245
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		29.332	4.873
Fjárfestingargjöld	6	(90.378)	(105.070)
		<u>15.860.397</u>	<u>20.626.148</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	7	587.551	538.466
Önnur gjöld		<u>11.458</u>	<u>347</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		(6.167.105)	19.919.839
Hrein eign frá fyrra ári		<u>255.059.151</u>	<u>235.139.312</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u>248.892.046</u>	<u>255.059.151</u>

Efnahagsreikningur

	Skýr.	2018	2017
Eignir			
Fjárfestingar	10,17		
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	8	115.461.293	115.919.725
Skuldabréf	9	117.946.359	123.495.602
Fullnustueignir		58.983	58.362
		<u>233.466.636</u>	<u>239.473.688</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur	11	451.126	407.069
Aðrar kröfur		48.375	11.105
		<u>499.501</u>	<u>418.174</u>
Ýmsar eignir			
Varanlegir rekstrarfjármunir	12	0	16.633
Handbært fé		<u>16.601.181</u>	<u>16.757.294</u>
	Eignir samtals	<u>250.567.317</u>	<u>256.665.788</u>
Skuldir			
Áfallin lífeyrisskuldbinding	13	181.086	165.305
Aðrar skuldir	14	1.494.185	1.441.332
	Skuldir samtals	<u>1.675.272</u>	<u>1.606.637</u>
		<u>248.892.046</u>	<u>255.059.151</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u><u>248.892.046</u></u>	<u><u>255.059.151</u></u>
Eignir utan efnahagsreiknings			
Krafa á launagreiðendur skv. 33. gr. laga nr. 1/1997	16.1	474.818.135	456.467.057
Skuldbindingar utan efnahags	16.2		
Áhættuþættir í starfsemi, áhættustýring og áhættustefna	18		
Kennitölur	19		

Sjóðstreymi

	2018	2017
Inngreiðslur		
Iðgjöld	28.396.593	28.363.532
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	508.407	291.587
Aðrar inngreiðslur	55.653	40.706
	<u>28.960.654</u>	<u>28.695.825</u>
Útgreiðslur		
Lífeyrir	49.810.452	46.308.731
Rekstrarkostnaður	590.437	510.392
Fjárfesting í rekstrarfjármunum	0	1.016
Aðrar útgreiðslur	112.182	127.658
	<u>50.513.071</u>	<u>46.947.798</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	<u>(21.552.417)</u>	<u>(18.251.973)</u>
Fjárfestingarhreyfingar		
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	590.385	455.117
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(11.857.464)	(6.070.011)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	15.895.957	24.880.952
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	20.094.892	14.561.598
Keypt skuldabréf	(8.033.969)	(14.321.963)
Seld skuldabréf	3.974.946	6.808.466
Yfirteknar fullnustueignir	0	(55.105)
Seldar fullnustueignir	0	55.401
Innborgaðar tekjur vegna fullnustueigna	0	1.030
Gjöld vegna fullnustueigna	(622)	(2.590)
	<u>20.664.125</u>	<u>26.312.895</u>
Breyting á handbæru fé	(888.292)	8.060.921
Gengismunur af handbæru fé	732.179	(192.469)
Handbært fé í upphafi árs	16.757.294	8.888.841
Handbært fé í lok árs	<u>16.601.181</u>	<u>16.757.294</u>

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu

Eignir	Skýr.	2018		
		Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris		248.892.046	0	248.892.046
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(605.443)	0	(605.443)
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(1.410.866)	0	(1.410.866)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(2.693.834)	0	(2.693.834)
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar		(6.786.391)	(6.864.488)	(13.650.879)
Núvirði framtíðariðgjalda		0	11.015.801	11.015.801
Eignir samtals		<u>237.395.512</u>	<u>4.151.314</u>	<u>241.546.825</u>
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		736.354.739	24.549.698	760.904.437
Örorkulífeyrir		7.520.748	396.387	7.917.136
Makalífeyrir		160.935.831	3.180.063	164.115.894
Barnalífeyrir		40.821	0	40.821
Skuldbindingar samtals		<u>904.852.139</u>	<u>28.126.148</u>	<u>932.978.287</u>
Eignir umfram skuldbindingar	15	<u>(667.456.628)</u>	<u>(23.974.834)</u>	<u>(691.431.462)</u>
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok		-73,8%	-85,2%	-74,1%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun		-72,5%	-79,9%	-72,8%
2017				
Eignir		Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris		255.059.151	0	255.059.151
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		571.976	0	571.976
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(1.808.316)	0	(1.808.316)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(3.752.164)	0	(3.752.164)
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar		(6.639.090)	(6.124.449)	(12.763.539)
Núvirði framtíðariðgjalda		0	12.394.460	12.394.460
Eignir samtals		<u>243.431.557</u>	<u>6.270.011</u>	<u>249.701.569</u>
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		719.659.337	27.700.253	747.359.590
Örorkulífeyrir		8.218.413	452.752	8.671.165
Makalífeyrir		157.285.535	3.063.013	160.348.548
Barnalífeyrir		48.741	0	48.741
Skuldbindingar samtals		<u>885.212.026</u>	<u>31.216.018</u>	<u>916.428.044</u>
Eignir umfram skuldbindingar	15	<u>(641.780.469)</u>	<u>(24.946.006)</u>	<u>(666.726.476)</u>
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok		-72,5%	-79,9%	-72,8%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun		-67,8%	-74,3%	-68,2%

1. Almennar upplýsingar um sjóðinn

B-deild LSR starfar á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og laga nr. 1/1997 um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri í samræmi við samþykktir sjóðsins og með hliðsjón af lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

Með lögum nr. 35/2017 sameinaðist Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga (LH) við B-deild LSR. Sameiningin tók gildi þann 1. janúar 2018. Við sameininguna voru eignir LH 26.669 milljónir kr. eða 11,7% af eignum B-deildar LSR. Að sama skapi voru áfallnar skuldbindingar LH 98.272 milljónir kr. eða 12,5% af skuldbindingum B-deildar LSR. Tryggingafræðileg staða sjóðanna var svipuð við sameininguna og voru áhrif sameiningarinnar á stöðu B-deild LSR því óveruleg. Ríkissjóður er ábyrgur fyrir skuldbindingum B-deildar LSR.

Til að gera ársreikning B-deildar LSR fyrir árið 2018 samanburðarhæfan við árið 2017 þá hefur eignum og skuldbindingum LH verið bætt við B-deild LSR vegna ársins 2017. Þetta á við um allar fjárhæðir og almennar upplýsingar í ársreikningnum fyrir árið 2017. Upplýsingar fyrir eldri ár í kennitölum eiga eingöngu við B-deild LSR.

Í viðauka II má finna yfirlit yfir hreina eign til greiðslu lífeyris, sjóðsstreymi og kennitölur sjóðanna á árinu 2017 ásamt sundurliðuðum efnahagsreikningi sjóðanna þegar sameiningin tók gildi.

2. Reikningsskilaaðferðir

2.1 Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög nr. 3/2006 um ársreikninga og reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða.

2.2 Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Ársreikningurinn er settur fram í þúsundum íslenskra króna sem er bæði starfrækslugjaldmiðill og framsetningargjaldmiðill lífeyrissjóðsins.

2.3 Mat og ákvarðanir

Við gerð reikningsskilanna þurfa stjórnendur að meta ýmis atriði og gefa sér forsendur um mat á eignum, skuldum, tekjum og gjöldum. Þó svo mat þetta sé samkvæmt bestu vitund stjórnenda geta raunveruleg verðmæti þeirra liða sem þannig eru metnir reynst önnur en niðurstaða samkvæmt matinu.

Mat og forsendur eru endurskoðaðar reglulega og eru áhrifin af breytingum færð á því tímabili sem breyting er gerð og jafnframt á síðari tímabilum ef breytingin hefur áhrif á þau.

Stjórnendur hafa gefið sér forsendur um og lagt reikningshaldslegt mat á eftirfarandi liði sem hafa veruleg áhrif á ársreikning lífeyrissjóðsins:

- i) Stigskipting gangvirðis, sjá skýringu 17.2.
- ii) Tryggingafræðileg staða, sjá skýringu 15.

2.4 Iðgjöld og réttindi

Iðgjald til sjóðsins er 12% af dagvinnulaunum, vaktaálagi, persónuuppbót og orlofsuppbót. Réttindi sjóðfélaga miðast við þann tíma sem greitt hefur verið í sjóðinn ásamt starfshlutfalli. Almennur réttur til töku ellilífeyris er við 65 ára aldur. Virkum sjóðfélaga er þó heimilt að hefja töku lífeyris fyrr ef samanlagður sjóðfélagaaldur hans og lífaldur er 95 ár eða meira (95 ára regla) en þó aldrei fyrr en hann er orðinn 60 ára.

Lífeyrir reiknast sem hlutfall af launum við starfslok eða í ákveðnum tilvikum af launum vegna 10 ára í herra launuðu starfi. Eftir það taka lífeyrisgreiðslur mið af dagvinnulaunum eftirmanns í starfi eða breytingum sem verða að meðaltali á föstum launum opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu samkvæmt svokallaðri meðaltalsreglu.

2.5 Hreinar fjárfestingartekjur

Undir þennan lið eru færðar allar fjárfestingartekjur sjóðsins að frádregnum öllum fjárfestingargjöldum.

Viðskipti í öðrum myntum en íslenskum krónum eru umreiknuð yfir í íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem myndast við greiðslu og innheimtu krafna er færður í yfirliti um breytingu á hreinni eign sem og áfallinn gengismunur á eignir í árslok.

a) Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í hlutabréfum og hlutdeildarskírteinum að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en þeirra sem greint er frá í skýringu nr. 6 um fjárfestingargjöld.

Undir þennan lið falla arðgreiðslur, söluhagnaður og sölutap sem og breytingar á gangvirði.

Arðstekjur eru tekjufærðar þegar ákvörðun aðalfundar um arðgreiðslu í viðkomandi félögum liggur fyrir. Í skýringu 5.1 má sjá breytingar á gangvirði 20 stærstu fjárfestinga sjóðsins í félögum og sjóðum.

b) Hreinar tekjur af skuldabréfum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í skuldabréfum að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en þeirra sem greint er frá í skýringu nr. 6 um fjárfestingargjöld.

Hér eru færðar vaxtatekjur, verðbætur og lántökugjöld af sjóðfélagalánum, hagnaður og tap af sölu skuldabréfa, breytingar á gangvirði til hækunar og lækkunar og hliðstæðar tekjur og gjöld. Hér undir er einnig færð varúðarniðurfærsla skuldabréfa vegna tapsáhættu sem er fyrir hendi á reikningsskiladegi.

c) Fjárfestingargjöld

Hér eru færð fjárfestingargjöld og þóknanir til fjármálafyrirtækja og sjóða um sameiginlega fjárfestingu vegna umsýslu og stjórnunar á fjárfestingum sjóðsins. Í skýringu nr. 6 er greint frá áætluðum og reiknuðum fjárfestingargjöldum vegna fjárfestinga sjóðsins í innlendum og erlendum verðbréfasjóðum og sjóðum um sameiginlega fjárfestingu.

2.6 Rekstrarkostnaður

Allur skrifstofu- og stjórnunarkostnaður lífeyrissjóðsins fellur undir rekstrarkostnað, þ.m.t. launakostnaður starfsmanna sjóðsins. Kostnaðurinn er færður til gjalda þegar hann fellur til. Sjá nánar í skýringu 7.

2.7 Fjárfestingar

Fjárfestingar eru fjármálagerningar samkvæmt skilgreiningu laga um verðbréfavíðskipti nr. 108/2007. Fjárfestingar sjóðsins samanstanda af eignarhlutum í félögum og sjóðum, skuldabréfum, bundnum bankainnistæðum, fjárfestingum í íbúðarhúsnæði og öðrum fjárfestingum.

Stjórnendur ákvarða flokkun fjárfestinga þegar þær eru færðar í upphafi.

a) Matsaðferðir fjárfestinga

Fjármálagerningar, aðrir en útlán til sjóðfélaga og skuldabréf sem haldin eru til gjalddaga, eru metnir á gangvirði í samræmi við settar reikningsskilareglur. Útlán til sjóðfélaga og skuldabréfaeign, sem sjóðurinn tilgreinir að haldið verði til gjalddaga, eru færð á afskrifuðu kostnaðarverði miðað við upphaflega ávöxtunarkröfu og aðferð virkra vaxta.

Gangvirði fjármálagerninga sem skráðir eru á skipulegum verðbréfamarkaði er markaðsverð í árslok en gangvirði annarra fjárfestinga (óskráðra) í þessum flokki byggist á verðmatsaðferðum sem lýst er í skýringu 17. Í þeirri skýringu eru jafnframt upplýsingar um stigskiptingu gangvirðis samkvæmt verðmatsaðferðum.

Skýringar

---

b) Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Þessi flokkur fjárfestinga er færður á gangvirði.

c) Skuldabréf

Undir skuldabréf eru færð öll skuldabréf, bæði verðbréf sem eru á afskrifuðu kostnaðarverði og gangvirði. Undir þennan flokk falla jafnframt útlán. Skuldabréf og útlán eru færð með áföllnum vöxtum, verðbótum og gengismun í árslok. Verðbætur miðast við viðeigandi vísitölu næsta mánaðar eftir lok reikningsárs. Í skýringu 9 er gerð nánari grein fyrir skiptingu skuldabréfa eftir reikningshaldslegri meðhöndlun.

d) Niðurfærsla skuldabréfa og útlána

Við mat á útlánnum og skuldabréfum sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði er tekið tillit til þeirrar tapsáhættu sem kann að vera fyrir hendi á reikningsskiladegi í samræmi við settar reikningsskilareglur. Varúðarframlög vegna tapsáhættunnar eru færð á niðurfærslureikning sem dreginn er frá stöðu skuldabréfa og útlána til sjóðfélaga í árslok.

2.8 Kröfur

Kröfur eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald. Á hverjum reikningsskiladegi eru kröfur metnar með hliðsjón af tapsáhættu og fært í afskriftarreikning samkvæmt niðurstöðu slíks mats. Afskriftin er dregin frá viðkomandi lið í efnahagsreikningi og gjaldfærð undir önnur gjöld í yfirliti um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris.

2.9 Varanlegir rekstrarfjármunir og óefnislegar eignir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af kostnaðarverði og greinast þannig:

- i) Innréttingar og skrifstofutæki 10-15%.
- ii) Tölvubúnaður 33,3%.

2.10 Handbært fé

Handbært fé er fært í efnahagsreikning á kostnaðarverði. Handbært fé samkvæmt sjóðstreymi samanstendur af óbundnum bankainnistæðum í íslenskum krónum og erlendum gjaldmiðlum.

2.11 Umreikningur í íslenskar krónur

Eignir í erlendri mynt eru umreiknaðar í íslenskar krónur miðað við opinbert kaupgengi Seðlabanka Íslands í árslok.

3. Innborganir og uppgjör vegna skuldbindinga

Greiðslur inn á lífeyrisskuldbindingar og uppgjör launagreiðenda á skuldbindingum greinist þannig:

	2018	2017
Framsal eigna ríkissjóðs upp í skuldbindingar	0	19.000.000
Beinar greiðslur ríkissjóðs skv. fjárlögum inn á skuldbindingar	5.000.000	5.000.000
Aðrar innborganir ríkissjóðs inn á bakábyrgð vegna skuldbindinga	1.465.086	1.147.549
Uppgjör launagreiðenda á lífeyrisskuldbindingum	463.513	469.867
Viðbótarframlag ýmissa launagreiðenda, innborgun inn á skuldbindingar	(431)	2.217
Ráðstöfun viðbótariðgjalda vegna skuldbindinga	(380.873)	(182.417)
	<u>6.547.294</u>	<u>25.437.216</u>

Á árinu 2018 greiddi ríkissjóður 5 milljarða kr. skv. fjárlögum inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn. Aðrar innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar voru í formi viðbótariðgjalda og námu þær 976 milljónum kr. á árinu 2018. Á árinu 2018 samdi ríkissjóður við hjúkrunarheimili, sveitarfélög og félagasamtök um yfirtöku á skuldbindingum að fjárhæð 6.114 milljónum kr. Á móti yfirtöku ríkissjóðs á skuldbindingum var 381 milljón kr. ráðstafað af inneign þeirra launagreiðenda sem að samningunum komu vegna viðbótariðgjalda fyrri ára.

Uppgjör launagreiðenda á skuldbindingum sínum við sjóðinn námu 464 milljónum kr. á árinu 2018. Um var að ræða uppgjör lífeyrisskuldbindinga vegna áunninna réttinda.

4. Lífeyrir

4.1 Greiddur lífeyrir skiptist þannig:

	2018	2017
Ellilífeyrir	41.794.214	38.707.936
Örorkulífeyrir	1.220.450	1.223.996
Makalífeyrir	6.826.703	6.503.500
Barnalífeyrir	6.239	7.171
	<u>49.847.606</u>	<u>46.442.603</u>

4.2 Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris:

	2018	2017
Kostnaður vegna örorkumats	1.504	1.824
Kostnaður vegna endurhæfingar	20.033	20.750
	<u>21.537</u>	<u>22.574</u>

Skýringar

5. Hreinar fjárfestingartekjur

5.1 Hreinar tekjur af eignarhlutum í innlendum félögum og sjóðum sundurliðast þannig:

	Bókfært verð 31.12.2018	Arður	Gangvirðis- breyting	Hreinar tekjur samtals 2018	Hreinar tekjur samtals 2017
Marel hf.	4.529.022	64.823	595.180	660.003	1.112.903
Eyrir Invest ehf.	4.441.771	103.671	1.058.194	1.161.865	0
Össur hf.	3.555.481	14.627	737.047	751.675	469.016
Reitir fasteignafélag hf.	2.447.327	41.829	(395.075)	(353.245)	(166.346)
HB Grandi hf.	2.421.244	43.587	(82.299)	(38.711)	488.065
Hagar hf.	2.142.244	26.799	477.598	504.396	(849.574)
Icelandair Group hf.	1.285.344	20.500	(688.805)	(668.304)	(1.132.082)
Síminn hf.	1.089.759	7.865	(95.677)	(87.812)	283.728
Eimskipafélag Íslands hf.	1.070.164	31.917	(105.608)	(73.691)	(304.763)
Íslandssjóðir, Lausafjár safn	1.001.570	0	1.570	1.570	0
Aðrar eignir	7.223.054	152.005	(463.637)	(311.631)	713.889
	<u>31.206.979</u>	<u>507.624</u>	<u>1.038.489</u>	<u>1.546.113</u>	<u>614.836</u>

Hreinar tekjur af eignarhlutum í erlendum félögum og sjóðum sundurliðast þannig:

	Bókfært verð 31.12.2018	Áhrif gjaldmiðils	Gangvirðis- breyting	Hreinar tekjur samtals 2018	Hreinar tekjur samtals 2017
MFS FCP Global Equity	11.427.360	1.664.012	(1.318.720)	345.292	2.075.627
Vanguard Global Stock Index	11.353.708	1.462.722	(1.134.586)	328.136	1.443.653
Schroder Global Core	7.314.136	824.072	(735.822)	88.250	834.800
Schroder Global Active Value	6.023.575	700.635	(820.596)	(119.960)	597.692
Morgan Stanley AEA Global C. Portf.	5.412.567	646.046	(898.349)	(252.302)	638.260
T. Rowe Price US Large Growth	4.977.447	491.786	173.426	665.212	1.180.238
SSgA World Index Fund	4.684.816	245.837	(324.842)	(79.005)	199.831
Wellington Global Quality Growth	4.313.241	448.378	(66.745)	381.633	456.677
Seilern Stryx World Growth	3.661.978	369.007	57.326	426.333	514.728
T. Rowe Price US Small Cap Fund	3.420.338	370.818	(202.003)	168.815	277.789
Aðrar eignir	21.665.148	1.889.297	(1.160.816)	728.482	4.037.401
	<u>84.254.313</u>	<u>9.112.611</u>	<u>(6.431.726)</u>	<u>2.680.885</u>	<u>12.256.697</u>

Samtals hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum 4.226.998 12.871.532

Skýringar

5.2 Hreinar tekjur af skuldabréfum sundurliðast þannig:

Skuldabréf sem haldið er til gjalddaga	Vaxtatekjur og verðbætur	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Samtals 2018	Samtals 2017
Ríkistryggð skuldabréf	3.012.863	74.877	0	3.087.741	2.499.570
Skuldabréf sveitarfélaga	495.198	0	0	495.198	513.692
Skuldabréf lánastofnana	101.534	0	55.861	157.396	98.185
Skuldabréf fyrirtækja	2.561.077	0	0	2.561.077	558.347
Sjóðfélagalán og önnur veðlán	1.679.503	0	(28.515)	1.650.988	1.365.869
	7.850.176	74.877	27.346	7.952.399	5.035.662
Skuldabréf færð á gangvirði	Gangvirðis-breyting	Áhrif gjaldmiðils	Niðurfærsla	Samtals 2018	Samtals 2017
Ríkistryggð skuldabréf	2.113.881	0	0	2.113.881	2.582.824
Skuldabréf sveitarfélaga	49.042	0	0	49.042	0
Skuldabréf lánastofnana	190.068	0	0	190.068	142.081
Skuldabréf fyrirtækja	168.620	0	0	168.620	0
Sjóðfélagalán og önnur veðlán	8.184	0	0	8.184	0
	2.529.795	0	0	2.529.795	2.724.905
Samtals tekjur af skuldabréfum	10.379.971	74.877	27.346	10.482.194	7.760.568

Breyting á niðurfærslu skuldabréfa greinist þannig:

	2018	2017
Niðurfærsla í ársbyrjun	253.968	480.984
Endanlega afskrifað á árinu	26.304	(250.434)
Breyting á niðurfærslu	(27.346)	23.418
Niðurfærsla í árslok	252.926	253.968

Skýringar

6. Fjárfestingargjöld

	Bein fjárfestingar- gjöld	Áætluð og reiknuð fjárfestingar- gjöld	Fjárfestingar- gjöld samtals	Heildareign í sjóðum að meðaltali á árinu	Hlutfall fjárfestingar- gjalda alls af meðaleign
Árið 2018					
Vegna innlendra fjárfestingarsjóða	0	2.118	2.118	1.001.493	0,21%
Vegna innlendra fagfjárfestingsjóða	0	64.752	64.752	3.114.617	2,08%
Vegna erlendra verðbréfasjóða	49.623	410.016	459.640	78.966.713	0,58%
Vegna erlendra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	9.367	88.582	97.949	6.985.599	1,40%
Kaup- og sölubóknanir vegna verðbréfavíðskipta	15.141	0	15.141		
Vörslubóknanir	15.784	0	15.784		
Önnur fjárfestingargjöld	462	0	462		
	90.378	565.468	655.846	90.068.422	0,73%

	Bein fjárfestingar- gjöld	Áætluð og reiknuð fjárfestingar- gjöld	Fjárfestingar- gjöld samtals	Heildareign í sjóðum að meðaltali á árinu	Hlutfall fjárfestingar- gjalda alls af meðaleign
Árið 2017					
Vegna innlendra fagfjárfestingsjóða	0	65.494	65.494	4.629.643	1,41%
Vegna erlendra verðbréfasjóða	71.433	450.249	521.682	82.372.435	0,63%
Vegna erlendra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	6.810	94.629	101.439	7.691.906	1,32%
Kaup- og sölubóknanir vegna verðbréfavíðskipta	9.057	0	9.057	0	
Vörslubóknanir	17.770	0	17.770	0	
	105.070	610.372	715.443	94.693.984	0,76%

7. Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður

	2018	2017
Launakostnaður	558.752	509.274
Launatengd gjöld	154.450	129.119
Upplýsingatækni, rekstur tölvukerfa og upplýsingaveitur	188.056	142.304
Áfallin orlofsskuldbinding	69.682	0
Aðkeypt þjónusta og kynningarkostnaður	53.143	50.092
Aðkeypt varsla verðbréfa og kerfisaðgangur	42.157	35.252
Fjármálaeftirlitið, eftirlitsgjald	41.332	40.923
Húsnæðiskostnaður	36.096	20.256
Burðargjöld, birtingarkerfi og prentkostnaður	35.964	32.618
Árgjald til Landsamtaka lífeyrissjóða og Umboðsmanns skuldara	33.621	45.070
Lífeyrisskuldbindingar	32.747	35.428
Afskrift fasteignar og fastafjármuna	18.584	19.384
Ýmiss annar skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	46.264	9.332
	1.310.847	1.069.052
Kostnaður greiddur af öðrum	(723.296)	(530.586)
Samtals skrifstofu- og stjórnunarkostnaður B-deildar LSR	587.551	538.466

Sérstakar innri reglur gilda um skiptingu sameiginlegs kostnaðar milli A-deildar, B-deildar og Séreignar LSR. Vegna sameiningar LH við B-deild LSR þann 01.01.2018 er skrifstofu- og stjórnunarkostnaður LH hafður með kostnaði B-deildar LSR á árinu 2017 svo fjárhæðir séu samanburðarhæfar milli ára.

Áfallin orlofsskuldbinding miðast við áunnið ótekið orlof starfsmanna LSR eins og það stóð í árslok 2018. Áfallin orlofsskuldbinding var færð til gjalda á árinu 2018 ásamt launatengdum gjöldum en ekki hafði verið áður fært til gjalda vegna orlofsskuldbindingar.

LSR heldur utan um réttindi og annast lífeyrisgreiðslur fyrir hönd ríkissjóðs til fyrrum alþingismanna, ráðherra og fyrrum sjóðfélaga í Eftirlaunasjóði starfsmanna Útvegsbanka Íslands. Ríkissjóður tekur þátt í sameiginlegum kostnaði LSR í samræmi við sérstakar reglur sem aðilar hafa undirritað sín á milli.

Skipting kostnaðar niður á deildir LSR og þá aðila sem þiggja þjónustu af LSR:

	2018	2017
B-deild LSR	587.551	538.466
A-deild LSR	687.809	501.686
Séreign LSR	12.310	9.427
Ríkissjóður	23.178	19.473
	1.310.847	1.069.052

Skýringar

Heildarlaun stjórnar, endurskoðunarnefndar, framkvæmdarstjóra og lykilstarfsmanna sundurliðast þannig:

Stjórnar- og nefndarstörf:	2018	2017
Gunnar Björnsson (formaður 2018, varaformaður 2017)	3.944	2.845
Unnur Pétursdóttir (varaformaður 2018, stjórnarmaður 2017)	2.956	1.897
Árni Stefán Jónsson (stjórnarmaður)	1.975	1.897
Áslaug María Friðriksdóttir (stjórnarmaður)	1.975	1.897
Guðrún Ögmundsdóttir (stjórnarmaður)	1.975	1.897
Viðar Helgason (stjórnarmaður)	1.975	1.897
Pórður Á. Hjaltested (stjórnarmaður)	1.975	1.897
Pórveig Þormóðsdóttir (stjórnarmaður 2018, formaður 2017)	1.986	3.793
Birgir Guðjónsson (varamaður í stjórn)	231	68
Stefanía Bjarnadóttir (varamaður í stjórn)	141	169
Sverrir Jónsson (varamaður í stjórn)	71	68
Oddur Jakobsson (varamaður í stjórn)	0	34
Stefán Aðalsteinsson (varamaður í stjórn)	0	34
Halldóra Friðjónsdóttir (formaður LH)	618	1.425
Guðjón Hauksson (varaformaður LH)	463	1.069
Oddur Gunnarsson (stjórnarmaður LH)	309	713
Ragnheiður Gunnarsdóttir (stjórnarmaður LH)	309	713
	20.902	22.313

Þrátt fyrir að LH hafi sameinast B-deild LSR í ársbyrjun 2018 starfaði stjórn LH fram í maí 2018 eða þar til síðasti ársfundur sjóðsins hafði verið haldinn. Greiðslur til fyrrum stjórnarmanna LH má sjá í töflu hér að framan ásamt greiðslum til stjórnarmanna LSR.

Endurskoðunarnefnd:	2018	2017
Gylfi Magnússon (formaður endurskoðunarnefndar)	1.740	840
Viðar Helgason (frá 01.07.2018)	450	0
Pórveig Þormóðsdóttir	870	711
Maríanna Jónasdóttir (hætti 30.06.2018)	420	711
Hallgrímur Snorrason (hætti sem formaður endursk.nefndar 30.06 2017)	0	583
	3.480	2.845

Framkvæmdastjóri og lykilstarfsmenn:	2018	2017
Framkvæmdastjóri, Haukur Hafsteinsson	28.122	27.645
Forstöðumaður áhættustýringar	18.470	17.116
Forstöðumaður eignastýringar	22.115	21.427
Forstöðumaður upplýsingatækni	17.241	16.436
Skrifstofu- og fjármálastjóri	21.109	20.054
	107.057	102.678

Auk launagreiðslna hér að ofan fékk framkvæmdastjóri LSR greiðslur sem stjórnarmaður í Landsamtökum lífeyrissjóða og námu þær 1.539 þúsund kr. á síðasta ári. Þá fékk forstöðumaður eignastýringar greiðslur að fjárhæð 3.109 þúsund kr. vegna setu í fjárfestingarráðum á árinu 2018.

Skýringar

Skipting launa stjórnar, endurskoðunarnefndar, framkvæmdastjóra og lykilstarfsmanna niður á sjóði ásamt þóknun til innri og ytri endurskoðenda vegna ársins 2018:

	B-deild LSR	A-deild LSR	Samtals
Stjórnar- og nefndarstörf	9.673	11.229	20.902
Endurskoðunarnefnd	1.617	1.863	3.480
Framkvæmdastjóri LSR	13.067	15.055	28.122
Lykilstarfsmenn LSR	36.529	42.406	78.935
Ytri endurskoðandi	5.366	6.183	11.549
Innri endurskoðandi	4.157	4.789	8.946

Hlutur sjóðsins í þóknun til ytri endurskoðanda sundurliðast þannig:	2018	2017
Ríkisendurskoðun - fjárhagsendurskoðun ársreiknings og tengd verkefni	3.789	3.904
Ríkisendurskoðun - önnur þjónusta	121	0
Ernst & Young (EY) - fjárhagsendurskoðun ársreiknings og tengd verkefni	1.456	0
	5.366	3.904

Þann 2. nóvember 2018 var undirritaður samningur við Ernst & Young (EY) um ytri endurskoðun hjá LSR. Greiðslur til EY á árinu 2018 eru vegna skipulagningar og undirbúnings vegna endurskoðunar á ársreikningi sjóðsins fyrir árið 2018. Samningurinn við EY er til 5 ára en Ríkisendurskoðun sá áður um ytri endurskoðun sjóðsins.

Hlutur sjóðsins í þóknun til innri endurskoðanda sundurliðast þannig:	2018	2017
Innri endurskoðun	4.135	2.648
Önnur þjónusta	22	291
	4.157	2.939

Þóknun til tryggingastærðfræðings sundurliðast þannig:	2018	2017
Útreikningur á tryggingafræðilegri stöðu og tengd verkefni	4.503	4.487
Önnur þjónusta	1.945	247
	6.448	4.734

8. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Innlend verðbréf:

Skráð félög:	Eignarhlutur	2018	Kostnaðarverð	2017
Marel hf.	1,8%	4.529.022	1.910.596	4.089.677
Össur hf.	1,8%	3.555.481	1.340.418	3.354.154
Reitir fasteignafélag hf.	4,8%	2.447.327	2.462.645	2.398.205
HB Grandi hf.	4,0%	2.421.244	2.486.870	1.979.119
Hagar hf.	3,8%	2.142.244	545.108	1.668.127
Icelandair Group hf.	2,8%	1.285.344	71.216	2.010.408
Síminn hf.	3,2%	1.089.759	495.641	965.943
Eimskipafélag Íslands hf.	2,5%	1.070.164	1.389.542	1.175.772
Reginn hf.	2,4%	939.205	868.220	650.984
Festi hf.	2,1%	799.098	(28.631)	912.787
EIK fasteignafélag hf.	2,6%	736.578	575.852	760.379
Tryggingamiðstöðin hf.	2,6%	464.438	439.073	585.920
Sjóvá Almennar tryggingar hf.	2,4%	458.878	389.833	545.021
Sýn hf.	2,2%	278.075	32.695	467.990
Önnur félög	< 2%	504.316	680.937	576.081
		<u>22.721.172</u>	<u>22.140.567</u>	

Óskráð félög og sjóðir um sameiginlega fjárfestingu:	Eignarhlutur	2018	Kostnaðarverð	2017
Eyrir Invest ehf.	12,9%	4.441.771	3.383.577	3.383.577
FÍ Fasteignafélag slhf.	8,0%	305.105	169.645	304.810
Norðurtturninn hf. A-hlutir	11,6%	304.349	304.349	304.349
SÍA II slhf.	6,4%	263.890	24.297	479.723
Akur fjárfestingar slhf.	4,8%	243.645	376.851	259.935
SÍA III slhf.	4,2%	240.836	252.946	79.562
EDDA slhf.	6,0%	187.368	109.727	241.395
FAST-1 slhf.	7,8%	180.929	86.326	688.182
SF III slhf.	5,8%	97.623	90.873	57.195
Frumtak slhf.	4,2%	72.408	159.268	75.239
Auður I fagfjárfestingsjóður slf.	3,9%	52.906	(18.966)	140.586
Alþjóða fasteignasjóðurinn	8,0%	32.805	135.494	90.958
Veðskuldabréfasjóður ÍV	3,7%	30.000	36.000	30.000
SÍA I	4,7%	17.006	(32.319)	9.877
Internet á Íslandi hf.	2,0%	8.300	8.300	8.300
Freyja slhf.	5,0%	2.725	2.725	0
Eignarhaldsfélag Isj. um verðbréfaþing ehf.	4,9%	366	427	366
Veðskuld II slhf.	8,0%	318	358	318
SÍA II GP hf.	6,4%	256	288	256
SÍA III GP hf.	4,2%	155	168	0
Virðing, veðskuldabréfasjóður	10,0%	60	60	60
Önnur óskráð félög og framtakssjóðir	< 2%	0	(229.897)	33.198
		<u>6.482.820</u>	<u>6.187.885</u>	

Kostnaðarverð í töflu hér að ofan er skilgreint sem kaupverð að frádregnu söluverði í viðkomandi félagi, sjóði um sameiginlega fjárfestingu eða verðbréfasjóði. Þannig er ekki tekið tillit til arðgreiðslna. Kostnaðarverð er ekki sett fram þar sem eðli og uppbygging fjárfestingarinnar leiðir ekki fram kostnaðarverð sem hægt er að byggja á. Sjóðurinn á ekki eignaraðild að félagi þar sem um er að ræða ótakmarkaða ábyrgð né þar sem um er að ræða dóttur- eða hlutdeildarfélag.

Skýringar

Skuldabréfasjóðir:	Eignarhlutur	2018	Kostnaðarverð	2017
Íslandssjóðir, Lausafjár safn	2,3%	1.001.570	1.000.000	0
Stefnir, Lausafjár sjóður	4,3%	1.001.417	1.000.000	0
		<u>2.002.987</u>		<u>0</u>
Innlend verðbréf samtals		<u>31.206.979</u>		<u>28.328.452</u>

Erlend verðbréf:

Sérgreind hlutabréfasöfn:	Eignarhlutur*	2018	Kostnaðarverð	2017
Morgan Stanley AEA Global Concentrated Portfolio		5.412.567	4.552.836	5.664.869
EFG Global Equity		0	(1.756.603)	2.505.235
		<u>5.412.567</u>		<u>8.170.104</u>

* Á ekki við, um sérgreind hlutabréfasöfn í eigu sjóðsins er að ræða og eignahlutur sjóðsins í hverju félagi fyrir sig er

Hlutdeildarskírteini í skráðum hlutabréfasjóðum:	Eignarhlutur	2018	Kostnaðarverð	2017
MFS FCP Global Equity	3,0%	11.427.360	11.548.765	13.524.667
Vanguard Global Stock Index	0,9%	11.353.708	11.150.359	12.251.571
Schroder Global Core	3,0%	7.314.136	(993.073)	7.225.886
Schroder Global Active Value	5,4%	6.023.575	3.192.445	6.143.535
T. Rowe Price US Large Growth	2,3%	4.977.447	472.913	4.312.235
Seiern Stryx World Growth	3,9%	3.661.978	1.464.117	3.235.645
T. Rowe Price US Small Cap Fund	2,1%	3.420.338	1.196.095	3.251.523
JP Morgan Funds - Global Dynamic C	6,3%	2.594.763	3.254.888	4.679.052
AB Thematic Research	2,3%	1.872.540	1.703.325	1.856.709
Montanaro European Smaller Companies fund	3,0%	1.843.484	2.017.070	1.902.718
Vanguard Global Enhanced	4,6%	1.464.934	1.476.401	1.500.991
Katla Fund Global Value	5,0%	1.210.884	1.072.423	1.279.345
Önnur hlutdeildarskírteini í skráðum hlutabréfasjóðum	< 2%	14.911.198	14.891.047	11.111.872
		<u>72.076.344</u>		<u>72.275.750</u>

Hlutdeildarskírteini í skráðum sjóðum um sameiginlega fjárfestingu:

	Eignarhlutur	2018	Kostnaðarverð	2017
Schroder Private Equity Fund of Funds IV	1,6%	604.479	(237.093)	597.070
Schroder Private Equity Fund of Funds III	3,1%	528.802	(933.500)	718.476
Aberdeen Diamond Private Equity III	0,9%	285.377	52.294	377.666
Schroder Private Equity Fund of Funds II	2,4%	146.632	(970.687)	181.678
Önnur hlutd.skírteini í skráðum sjóðum um sam. fjárf.	< 2%	166.780	(218.875)	143.746
		<u>1.732.071</u>		<u>2.018.636</u>

Hlutdeildarskírteini í óskráðum sjóðum um sameiginlega fjárfestingu:

	Eignarhlutur	2018	Kostnaðarverð	2017
Oberon Credit Investment Fund II	2,6%	1.051.328	1.053.494	997.670
Oberon Credit Investment Fund III	3,8%	1.054.551	905.483	1.000.060
Landsbanki Private Equity II - B	4,8%	524.503	282.751	295.623
Landsbanki Private Equity II	4,6%	129.590	10.678	169.147
Vesey Street Fund III - C	9,3%	82.426	(336.447)	125.419
BlackRock Private Opportunities Fund II	2,2%	60.630	(513.118)	91.448
Franklin Templeton European Real Estate Fund of Funds ..	3,2%	47.318	297.866	72.896
International Private Equity Fund II	6,7%	36.052	(457.857)	95.408
Önnur hlutdeildarskírteini	< 2%	2.046.933	(1.012.835)	2.279.112
		<u>5.033.332</u>		<u>5.126.783</u>
Erlend verðbréf samtals		<u>84.254.313</u>		<u>87.591.273</u>
Eignarhlutir í félögum og sjóðum samtals		<u>115.461.293</u>		<u>115.919.725</u>

9. Skuldabréf

Skuldabréf og útlán metin á gangvirði:

	2018	2017
Íbúðabréf	20.296.966	20.693.202
Ríkistryggð skuldabréf	5.930.645	4.990.312
Skuldabréf sveitarfélaga	297.054	330.586
Skuldabréf lánastofnana	3.534.517	2.234.297
Skuldabréf fyrirtækja	4.718.052	1.526.348
	<u>34.777.234</u>	<u>29.774.745</u>

Skuldabréf og útlán metin á afskrifuðu kostnaðarverði:

	2018	2017
Íbúðabréf	19.049.831	19.224.367
Ríkistryggð skuldabréf	14.908.370	16.084.954
Skuldabréf sveitarfélaga	6.217.290	7.192.304
Skuldabréf lánastofnana	826.776	1.089.561
Skuldabréf fyrirtækja	15.008.352	23.402.471
Stofnlánadeild Landbúnaðarins	1.362.819	1.584.339
Útlán til sjóðfélaga	25.294.434	25.396.829
Önnur útlán	754.180	0
Niðurfærsla skuldabréfa	(252.926)	(253.968)
	<u>83.169.125</u>	<u>93.720.857</u>

Skuldabréf samtals	<u>117.946.359</u>	<u>123.495.602</u>
---------------------------------	---------------------------	---------------------------

Gangvirði skuldabréfa og annarra fjármálagerna má sjá í skýringu 17.1

Skýringar

10. Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum

Fjárfestingar skiptast þannig niður á gjaldmiðla:	2018	2017
ISK	144.925.533	147.883.943
USD	74.213.012	77.356.577
EUR	10.754.322	10.847.212
DKK	3.555.481	3.354.154
Aðrir gjaldmiðlar	18.288	31.802
	<u>233.466.636</u>	<u>239.473.688</u>
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:		
Eignir í íslenskum krónum	62,1%	61,8%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	37,9%	38,2%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>

11. Kröfur

Kröfur á launagreiðendur:	2018	2017
Kröfur vegna lífeyrishækkana og skuldbindinga	408.713	359.408
Kröfur vegna iðgjalda	42.413	47.661
	<u>451.126</u>	<u>407.069</u>

12. Varanlegir rekstrarfjármunir

Bókfært verð greinist þannig:	2018	2017
Heildarverð í ársbyrjun	42.838	44.303
Viðbætur (selt) á árinu	(16.633)	1.016
Uppsafnaðar afskriftir í ársbyrjun	(26.205)	(21.879)
Afskrifað á árinu	0	(6.807)
Bókfært verð í árslok	<u>0</u>	<u>16.633</u>

13. Áfallin lífeyrisskuldbinding

	2018	2017
Hlutdeild í lífeyrisskuldbindingu vegna starfsmanna LSR sem greiða til B-deildar LSR	181.086	165.305

14. Aðrar skuldir

	2018	2017
Staðgreiðsla skatta af lífeyrisgreiðslum	1.464.475	1.405.784
Aðrar skuldir	29.711	35.548
	<u>1.494.185</u>	<u>1.441.332</u>

15. Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg staða sjóðsins er reiknuð í samræmi við ákvæði 39. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Útreikningurinn er gerður af tryggingastærðfræðingi sem hefur til þess tilskilda staðfestingu frá Fjármálaeftirlitinu og starfar sjálfstætt utan sjóðsins. Helstu forsendur útreikninga miðast við ákvæði IV. kafla reglugerðar nr. 391/1998 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Þar kemur m.a. fram að meta skuli dánar- og lífslíkur miðað við nýjustu dánar- og eftirlifendatöflur útgefnar af Félagi íslenskra tryggingastærðfræðinga. Í reglugerðinni kemur einnig fram að við núvirðisútreikning væntanlegs lífeyris og framtíðariðgjalda skuli nota 3,5% vaxtaviðmiðun umfram vísitölu neysluverðs.

Lífs- og dánarlíkur miða við reynslu árána 2010 til 2014 á Íslandi. Örorulíkur eru 50% af meðalörorkulíkum 17 íslenskra lífeyrissjóða árin 1998 til 2002. Forsendur eru óbreyttar milli ára.

Yfirlit um breytingu á tryggingafræðilegri stöðu

Eignir	2018	2017
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í árslok	241.546.825	249.701.569
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í ársbyrjun	249.701.569	234.054.589
Breyting á endurmetinni eign á árinu	(8.154.744)	15.646.979
Skuldbindingar		
Skuldbindingar í árslok	932.978.287	916.428.044
Skuldbindingar í ársbyrjun	916.428.044	890.944.683
Breyting á skuldbindingu á árinu	16.550.243	25.483.361
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á árinu	(24.704.986)	(9.836.382)

Yfirlit um breytingar á áföllnum lífeyrisskuldbindingum

	2018	2017
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun	885.212.026	854.918.814
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta	17.704.241	17.098.376
Hækkun áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins	5.081.942	5.522.534
Lækkun vegna greidds lífeyris á árinu	(49.847.606)	(46.442.603)
Launahækkanir og aðrar breytingar	46.701.536	54.114.905
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í árslok	904.852.139	885.212.026

Skýringar

16. Skuldbindingar utan efnahags

16.1 Ábyrgð launagreiðenda og ríkissjóðs á lífeyrisskuldbindingum

Után efnahagsreiknings er getið um skuldbindingar launagreiðenda vegna lífeyrishækkana samkvæmt 1. mgr. 33. gr. laga um LSR nr. 1/1997. Eftirstæðar skuldbindingar umfram eignir sjóðsins og kröfu á ríkissjóð og aðra laungreiðendur vegna lífeyrishækkana eru á ábyrgð ríkissjóðs samkvæmt 32. gr. sömu laga.

	2018	2017	Breyting milli ára
Hrein eign til greiðslu lífeyris	248.892.046	255.059.151	-2,4%
Endurmat á verðbréfaeign	(2.016.309)	(1.236.340)	63,1%
Núvirt fjárfestingargjöld og rekstrarkostnaður	(9.480.225)	(10.391.254)	-8,8%
Krafa á ríkissjóð og aðra launagreiðendur vegna lífeyrishækkana	474.818.135	456.467.057	4,0%
Áfallna skuldbinding skv. tryggingafræðilegri úttekt	(904.852.139)	(885.212.026)	2,2%
Krafa á ríkissjóð vegna bakábyrgðar	(192.638.493)	(185.313.412)	4,0%

16.2 Aðrar skuldbindingar

Sjóðurinn hefur gert samninga sem skuldbinda hann til framtíðarfjárfestinga. Með samningunum hefur sjóðurinn skuldbundið sig til að fjárfesta í sjóðum um sameiginlega fjárfestingu fyrir ákveðna fjárhæð sem er innkölluð í nokkrum áföngum. Staða skuldbindinga í árslok er eftirfarandi:

	2018	2017
Innlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	670.471	493.906
Erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	1.022.803	1.506.317
	1.693.274	2.000.223

17. Fjármálagerningar

17.1 Flokkar fjármálagerninga

Fjárfestingar lífeyrissjóðsins skiptast í eftirfarandi flokka fjármálagerninga:

Fjárfestingar í árslok 2018	Fjárfestingar		Haldið til		
	á gangvirði	Útlán	gjaldþaga	Samtals	Gangvirði
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	115.461.293	0	0	115.461.293	115.461.233
Skuldabréf	34.777.234	25.041.508	58.127.617	117.946.359	125.349.678
Aðrar fjárfestingar	58.983	0	0	58.983	58.983
	150.297.510	25.041.508	58.127.617	233.466.636	240.869.895

Skýringar

Fjárfestingar í árslok 2017	Fjárfestingar		Haldið til		Gangvirði
	á gangvirði	Útlán	gjaldþaga	Samtals	
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	115.919.725	0	0	115.919.725	115.919.725
Skuldabréf	29.774.745	25.142.861	68.577.996	123.495.602	130.207.933
Aðrar fjárfestingar	58.362	0	0	58.362	58.362
	<u>145.752.831</u>	<u>25.142.861</u>	<u>68.577.996</u>	<u>239.473.688</u>	<u>246.186.019</u>

17.2 Stigskipting gangvirðis

Taflan hér að neðan sýnir fjárfestingar, sem færðar eru á gangvirði, flokkaðar eftir verðmatsaðferð. Matsaðferðum er skipt í þrjú stig sem endurspegla mikilvægi þeirra forsenda sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis eignanna. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: Gangvirðismatið byggir á skráðum verðbréfum á virkum markaði fyrir samskonar eignir og skuldir.

Stig 2: Gangvirðismatið byggir ekki á skráðum verðum á virkum markaði (stig 1) heldur á upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina eða skuldina, annað hvort beint (t.d. verð) eða óbeint (t.d. afleiddar af verðum).

Stig 3: Gangvirðismatið byggir á mikilvægum upplýsingum öðrum en markaðsupplýsingum.

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Fjárfestingar á gangvirði í árslok 2018	134.635.990	4.649.689	11.011.831	150.297.510
Fjárfestingar á gangvirði í árslok 2017	132.361.166	0	13.391.665	145.752.831

Við mat á fjáreignum sem falla undir stig 2 eru notaðar eftirfarandi aðferðir:

Í stig 2 eru færðar fjárfestingar þar sem ekki er virkur markaður. Matið á eignunum ákvarðast af nýlegum viðskiptum ótengdra aðila eða kaupþilboðum frá ótengdum aðilum. Einnig er stuðst við gangvirði annarra sambærilegra fjáreigna.

Við mat á fjáreignum sem falla undir stig 3 eru notaðar eftirfarandi aðferðir:

Í stig 3 eru notuð gögn eins og verðmat frá rekstraraðilum fjárfestingar- og fagfjárfestastjóða, söluréttur eða verðmat sjóðsins byggt á afkomu viðkomandi félags eða samanburði við sambærilegar fjáreignir.

Breytingar sem falla undir stig 3 á árinu 2018 eru eftirfarandi:

Staða í ársbyrjun	13.391.665
Keypt á árinu	1.455.524
Selt á árinu / afborganir	(8.820.635)
Vextir og matsbreyting	4.985.276
Staða í árslok	<u>11.011.831</u>

18. Áhættuþættir í starfsemi, áhættustýring og áhættustefna

Hlutverk stjórnar lífeyrissjóðsins samkvæmt lögum er að hafa eftirlit með starfsemi sjóðsins. Liður í því eftirliti er samþykki og innleiðing áhættustefnu. Á grundvelli hennar felur stjórn framkvæmdastjóra og forstöðumanni áhættustýringar sjóðsins umsjón með framkvæmd stefnunnar.

Áhættustefna LSR og áhættustýring byggir á reglugerð 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða. Jafnframt byggir áhættustefnan og áhættustýringin á lögum nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, sem og reglugerð nr. 916/2009, um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar ásamt lögum nr. 1/1997, um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins (LSR).

Áhættustefna sjóðsins er eitt af lykilverkfærum stjórnar við það að uppfylla skyldur sínar sem yfirstjórn sjóðsins. Henni er beitt samhliða fjárfestingarstefnu sjóðsins og stuðlar að því að lífeyrissjóðurinn nái settum markmiðum með ásættanlegri áhættu í starfsemi sinni með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum.

Í áhættueftirliti LSR er áhættum skipt upp í 8 meginflokka samkvæmt reglugerð 590/2017. Sumum af áhættuflokkunum er skipt í undirflokka:

LSR áhættuflokkur

Lífeyristryggingaráhætta.
 Markaðsáhætta.
 Eigna- og skuldbindingajöfnuður, B-deild.
 Rekstraráhætta, svik eða misferli.
 Rekstraráhætta, upplýsingatækni.
 Rekstraráhætta, úthýsing.
 Rekstraráhætta, skjölun.
 Rekstraráhætta, starfsmenn.
 Rekstraráhætta, upplýsingar.
 Rekstraráhætta, úrskurður og útborgun lífeyris.
 Stjórnarhættir.
 Mótaðilaáhætta.
 Lausafjáraáhætta, B-deild.
 Samþjöppunaráhætta.

Áhættuflokkur skv. 590/2017

1. Lífeyristryggingaráhætta.
 2. Markaðsáhætta.
 3. Eigna- og skuldbindingajöfnuður.
 4. Rekstraráhætta.
 4. Rekstraráhætta.
 4. Rekstraráhætta.
 4. Rekstraráhætta.
 4. Rekstraráhætta.
 4. Rekstraráhætta.
 4. Rekstraráhætta.
 4. Rekstraráhætta.
 5. Stjórnarhættir.
 6. Mótaðilaáhætta.
 7. Lausafjáraáhætta.
 8. Samþjöppunaráhætta.

18.1. Lífeyristryggingaráhætta

Hættan á að lífeyrissjóður vanmeti lífeyrisskuldbindingar sínar vegna vanmats eða óvissu tengdum lýðfræðilegum þáttum, svo sem forsendum um dánar- og örorkutíðni auk forsendna um vexti og verðbólgu. Á bara við samtryggingardeildir. LSR metur að undir þetta falli m.a. lýðfræðileg áhætta, ósamræmisáhætta, umhverfisáhætta og verðbólguáhætta.

Verðtryggðar og óverðtryggðar eignir í íslenskum krónum:

			Hlutfall	Hlutfall
	2018	2017	2018	2017
Verðtryggð skuldabréf	116.261.458	122.388.451	46,5%	47,8%
Óverðtryggð skuldabréf	1.684.901	1.107.151	0,7%	0,4%
Fjárfestingar og handbært fé alls	250.067.816	256.230.982	100,0%	100,0%

Skýringar

18.2. Markaðsáhætta

Hættan á fjárhagslegu tapi eða óhagstæðum breytingum á fjárhagslegri stöðu sem stafa beint eða óbeint af sveiflum á virði eigna. LSR metur að undir þetta falli m.a. gjaldmiðlaáhætta, markaðsáhætta, uppgreiðsluáhætta, vaxtaáhætta og áhætta v. skuldbindinga utan efnahags.

Til að fylgjast með áhættu vegna skuldbindinga utan efnahags eru tvisvar á ári teknar saman upplýsingar um ófjárfestar skuldbindingar í sjóðum um sameiginlega fjárfestingu. Sjá nánari umfjöllun í skýringarlið nr. 16.

Upplýsingar um erlenda eign sjóðsins er að finna hér að neðan:

Erlend eign	2018	2017	Hlutfall	Hlutfall
			2018	2017
Erlend verðbréf	88.541.103	91.589.745	35,4%	35,7%
Samtals erlendar eignir	92.300.011	98.012.960	36,9%	38,3%
Fjárfestingar og handbært fé alls	250.067.816	256.230.982	100,0%	100,0%

Skipting erlendra hlutabréfa í hlutfalli af eignum:

	2018	2017
USD	60,2%	53,3%
EUR	11,3%	21,0%
JPY	4,9%	5,4%
GBP	6,5%	7,3%
CHF	2,9%	4,0%
Aðrir erlendir gjaldmiðlar	14,2%	9,1%
	100,0%	100,0%

18.3. Eigna- og skuldbindingajöfnuður, B-deild

Hættan á að eignir mæti ekki skuldbindingum til lengri tíma, sem má til að mynda rekja til óhagstæðra markaðsbreytinga sem hafa önnur áhrif á eignir en skuldbindingar. Þar sem B-deild er bara að hluta fjármögnuð þá nýtist tryggingafræðileg úttekt ekki til að fylgjast með þessari áhættu. Þess í stað er árlega gerð sjóðsstreymisgreining á B-deild. Niðurstaða greiningarinnar er kynnt fyrir fjármálaráðuneytinu svo að Ríkissjóður geti sem bakábyrgðaraðili gert sér grein fyrir hvernig framtíðargreiðsluflæði ríkissjóðs gæti þróast.

18.4. Rekstraráhætta

Huga þarf að allri rekstraráhættu tengdri starfsemi sjóðsins, þess vegna er rekstraráhættu skipt í 7 undirflokka. Rekstraráhætta er skilgreind sem áhættan vegna taps sem er afleiðing af ófullnægjandi eða ónothæfum innri verkferlum, starfsmönnum, kerfum eða vegna ytri atburða í rekstrarumhverfi lífeyrissjóða. Áhætta vegna svika í rekstri, hvort heldur vegna starfsmanna eða utanaðkomandi áhrifa gætu valdið sjóðnum fjárhagslegu tjóni. Huga þarf vel að verkferlum og innra eftirliti til að fylgja reglugerðum FME og reglum sjóðsins. Huga þarf reglulega að áhættu sem tengist upplýsingatækni og áhættu vegna ýmis konar útvistunar. Skemmdir eða bilanir í búnaði geta haft áhrif á daglegan rekstur og þurfa þessi atriði hjá sjóðnum að standast alla þá staðla um upplýsingaöryggi sem fyrir liggja.

Til að takmarka rekstraráhættu hefur sjóðurinn innleitt skýrar innri reglur, starfslýsingar og verkferla.

Skýringar

18.5. Stjórnarhættir

Stjórnarhættir snúa að samskiptum, hlutverkum og ábyrgð stjórnar, stjórnenda og starfsmanna sín á milli og gagnvart öðrum hagsmunaaðilum og hvernig þessir aðilar vinna sameiginlega að því að ná fram markmiðum lífeyrissjóðsins. Stjórnarhættir fela í sér fylgni við góðar venjur og viðmið sem varða markmið og stefnur lífeyrissjóðs, hvernig rekstur hans er skipulagður, skilgreiningu á hlutverkum og ábyrgð, virkni innra eftirlits og hvernig upplýsingaflæði er háttáð innan sjóðsins.

LSR metur að undir þetta falli m.a. orðsporsáhætta, pólitísk áhætta og áhætta vegna laga og reglna.

18.6. Mótaðilaáhætta

Hættan á fjárhagslegu tapi sökum þess að mótaðili uppfyllir ekki skuldbindingar sínar. LSR metur að undir þetta falli m.a. útlánaáhætta, uppgjörshætta og afhendingaráhætta.

Vanskil útlána og skuldabréfa greinast þannig:

	2018	2017	Hlutfall 2018	Hlutfall 2017
Útlán til sjóðfélaga	117.364	128.009	0,49%	0,49%
Önnur skuldabréf	0	281.659	0,00%	0,32%
Vanskil samtals	117.364	409.668	0,11%	0,36%

Varúðarniðurfærsla vegna útlána og skuldabréfa

Í árslok 2017	253.968
Í árslok 2018	252.926
Breyting á niðurfærslu	(1.042)

18.7. Lausafjárahætta, B-deild

Hættan á að lífeyrissjóður hafi ekki yfir nægu lausu fé að ráða til að standa undir skuldbindingum sínum eða þurfi að selja eignir á óviðunandi verði.

Ástæður þess geta verið margvíslegar, t.d. lægri iðgjaldagreiðslur launagreiðenda eða óvænt útstreymi fjár.

Í fjárfestingastefnu er markmið um hlutfall lausafjár eftirfarandi: "Miða skal við að vægi innlána sé 3% af hreinni eign en þó að hámarki 10%. Að jafnaði skal ekki binda innlán til lengri tíma."

Á árinu 2018 voru lífeyrisgreiðslur sjóðsins um 64% hærrí en tekjur af iðgjöldum. Lífeyrisbyrði sjóðsins er há og þarf sjóðurinn m.a. að selja eignir til standa undir greiðslu lífeyris. Það dregur aftur á móti úr lausafjárahættu að hátt hlutfall eigna er í auðseljanlegum verðbréfum. Á árinu 2018 greiddi ríkissjóður aukalega 5 milljarða kr. inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn.

Hlutfall lífeyris af iðgjöldum:

	2018	2017
Lífeyrir	49.869.143	46.465.177
Iðgjöld	28.440.651	46.297.681
Lífeyrisbyrði	175,3%	100,4%

18.8. Samþjöppunaráhætta

Hættan á auknu fjárhagslegu tapi vegna of mikillar samþjöppunar eigna.

LSR metur að undir þetta falli m.a. hættan á of lítilli dreifingu mótaðila og landsáhættu. Í mótaðilaáhættu er ríkissjóður Íslands undanskilinn, enda eru eignir á hans ábyrgð áhættuminnstu eignir sjóðsins. Hins vegar getur landsáhætta einnig átt við Ísland.

Til að fylgjast með samþjöppunaráhættu er ársfjórðungslega skoðað hvernig eignir sjóðsins skiptast á mismunandi flokka. Hér að neðan er samantekt á þeirri skiptingu úr fjárfestingastefnu fyrir árið 2019. Númer fremst vísa í skiptingu eigna samkvæmt 36.gr. laga.

Flokkur skv. 36.gr. laga 129/1997	Stefna	Vikmörk
(1) A.a Skuldabréf með ríkisábyrgð	28%	20%-40%
(1) A.b Fasteignaveðtryggð skuldabréf	10%	5%-15%
(2) B.a Skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga	5%	0%-10%
(2) B.b Innlán	3%	0%-10%
(2) B.c Sértryggð skuldabréf	2%	0%-5%
(3) C.a Skuldabréf lánastofnana	1%	0%-5%
(3) C.b Hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða	25%	20%-35%
(4) D.a Skuldabréf fyrirtækja	7%	0%-10%
(4) D.b Skuldabréf sjóða um sameiginlega fjárfestingu	2%	0%-5%
(5) E.a Hlutabréf	12%	5%-15%
(5) E.b Hlutdeildarskírteini sjóða um sameiginlega fjárfestingu	5%	0%-10%
(5) E.c Fasteignir	0%	0%-1%
(6) F.a Afleiður	0%	0%
(6) F.b Aðrir fjármálagerningar	0%	0%-10%

Kennitölur

19. Fimm ára yfirlit	2018	2017	2016	2015	2014
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar.....	(74,1%)	(72,8%)	(73,7%)	(68,2%)	(64,5%)
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar.....	(73,8%)	(72,5%)	(73,7%)	(67,8%)	(64,6%)
Ávöxtun á ársgrundvelli					
Nafnávöxtun.....	6,5%	8,8%	0,8%	7,4%	12,3%
Raunávöxtun.....	3,1%	6,9%	(1,2%)	5,3%	11,1%
Hrein raunávöxtun.....	2,9%	6,7%	(1,5%)	5,1%	10,9%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	4,8%	5,6%	6,3%	7,0%	6,4%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	4,8%	1,4%	0,7%	1,9%	2,7%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	44,6%	46,4%	48,6%	49,5%	48,0%
Skráð skuldabréf.....	30,9%	33,5%	31,4%	30,5%	28,9%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	4,8%	4,5%	3,7%	3,7%	5,0%
Óskráð skuldabréf.....	19,7%	15,7%	16,3%	16,3%	18,1%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	62,1%	61,8%	59,1%	56,0%	55,4%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	37,9%	38,2%	40,9%	44,0%	44,6%
Fjöldi					
Fjöldi virkra sjóðfélaga.....	2.164	2.549	2.683	3.076	3.450
Fjöldi lífeyrisþega	16.431	15.911	14.212	13.534	12.993
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	37.503	38.292	36.214	36.601	37.047
Stöðugildi *.....	23,0	24,0	26,3	25,5	25,8
Fjárhæðir á föstu verðlagi (í milljónum króna)					
Iðgjöld.....	28.896	48.214	20.644	17.071	15.423
Lífeyrir.....	50.667	48.388	40.615	35.350	31.780
Hreinar fjárfestingartekjur.....	16.114	21.480	(1.699)	18.493	30.832
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður.....	597	561	489	482	475
Breyting á hreinni eign	(6.266)	20.744	(22.170)	(258)	15.986
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	83,8%	83,3%	82,0%	81,1%	80,6%
Örorkulífeyrir.....	2,4%	2,6%	2,6%	2,9%	2,9%
Makalífeyrir.....	13,7%	14,0%	15,3%	16,0%	16,4%
Barnalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	175,3%	100,4%	196,7%	207,1%	206,1%
Skrifst. og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum.....	2,1%	1,2%	2,4%	2,8%	3,1%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	6,3%	8,4%	(0,7%)	7,6%	12,7%
Skrifst. og stjórnunarkostn. í % af meðalstöðu eigna.....	0,23%	0,22%	0,21%	0,20%	0,20%

* Stöðugildi LSR á árinu 2018 voru 49,7 talsins, þar af var hlutdeild B-deildar 23 stöðugildi og A-deildar 26,7.

Kennitölur fyrir árið 2017 hafa verið endurreiknaðar vegna m.t.t. sameiningar LH við B-deild LSR en hún tók gildi 01.01.2018. Kennitölur árána 2016 og fyrr hafa hinsvegar ekki verið endurreiknaðar og eru því ekki að fullu samanburðarhæfar. Í viðauka II má sjá sundurliðaðar kennitölur sjóðanna ásamt kennitölum sameinaðs sjóðs fyrir árið 2017.

Viðauki I

Deildaskipt yfirlit LSR 2018

Sameiginlegt yfirlit samtryggingardeildar og séreignardeildar

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins

Engjateigi 11

105 Reykjavík

711297-3919

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris

	2018	2018	2018	2018	2017
Iðgjöld	A-deild	B-deild	Séreign	LSR	LSR
Iðgjöld sjóðfélaga	7.810.144	475.682	937.098	9.222.924	8.546.103
Iðgjöld launagreiðenda	22.518.177	1.514.696	540.518	24.573.391	22.688.862
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(14.833)	0	6.345	(8.489)	(17.394)
Lífeyrishækkunar	0	19.743.274	0	19.743.274	18.521.949
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði	244.345	159.705	0	404.050	369.711
Innborganir og uppgjör vegna skuldbindinga	0	6.547.294	0	6.547.294	25.437.216
Séreignariðgjöld ráðstafað inn á fasteignalán ...	0	0	(418.960)	(418.960)	(451.873)
	<u>30.557.833</u>	<u>28.440.651</u>	<u>1.065.001</u>	<u>60.063.484</u>	<u>75.094.573</u>
Lífeyrir					
Heildarfjárhæð lífeyris	7.278.160	49.847.606	510.462	57.636.228	52.795.124
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	197.912	21.537	0	219.449	203.641
	<u>7.476.072</u>	<u>49.869.143</u>	<u>510.462</u>	<u>57.855.677</u>	<u>52.998.765</u>
Hreinar fjárfestingartekjur					
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	4.812.865	4.227.994	341.248	9.382.107	29.356.826
Hreinar tekjur af skuldabréfum	22.198.582	10.482.194	41.272	32.722.048	28.324.643
Vaxtatekjur af bundnum bankainnistæðum	0	0	377.699	377.699	244.385
Vaxtatekjur og gengismunur af handbæru fé	2.803.341	1.211.254	22.388	4.036.982	73.452
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum	2.308	29.332	0	31.640	7.965
Fjárfestingargjöld	(273.950)	(90.378)	(2.793)	(367.121)	(224.116)
	<u>29.543.146</u>	<u>15.860.397</u>	<u>779.814</u>	<u>46.183.356</u>	<u>57.783.155</u>
Rekstrarkostnaður					
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	687.809	587.551	13.002	1.288.362	1.049.579
Önnur gjöld	151	11.458	0	11.610	347
	<u>687.960</u>	<u>600.009</u>	<u>13.002</u>	<u>1.300.000</u>	<u>1.050.000</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris	51.936.946	(6.167.105)	1.321.351	47.091.192	78.829.038
Hrein eign frá fyrra ári	555.129.959	255.059.151	15.498.343	825.687.453	746.858.415
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok	607.066.905	248.892.046	16.819.694	872.778.645	825.687.453

Efnahagsreikningur

	2018 A-deild	2018 B-deild	2018 Séreign	2018 LSR	2017 LSR
Eignir					
Fjárfestingar					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	229.554.738	115.461.293	8.300.185	353.316.216	310.694.808
Skuldabréf	359.954.798	117.946.359	502.746	478.403.904	458.215.049
Bundnar bankainnstæður	0	0	7.593.138	7.593.138	6.822.587
Aðrar fjárfestingar	0	58.983	0	58.983	168.493
	<u>589.509.536</u>	<u>233.466.636</u>	<u>16.396.070</u>	<u>839.372.242</u>	<u>775.900.937</u>
Kröfur					
Kröfur á launagreiðendur	2.277.386	451.126	15.923	2.744.435	2.582.755
Aðrar kröfur	86.866	48.375	8.869	144.110	2.686.987
	<u>2.364.252</u>	<u>499.501</u>	<u>24.792</u>	<u>2.888.544</u>	<u>5.269.742</u>
Ýmsar eignir					
Varanlegir rekstrarfjármunir	446.892	0	0	446.892	460.154
Handbært fé	15.149.161	16.601.181	421.493	32.171.835	45.967.770
Eignir samtals	<u>607.469.840</u>	<u>250.567.317</u>	<u>16.842.355</u>	<u>874.879.513</u>	<u>827.598.603</u>
Skuldir					
Áfallin lífeyrisskuldbinding	101.541	181.086	0	282.627	248.527
Aðrar skuldir	301.394	1.494.185	22.661	1.818.240	1.662.623
Skuldir samtals	<u>402.935</u>	<u>1.675.272</u>	<u>22.661</u>	<u>2.100.868</u>	<u>1.911.150</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok	<u>607.066.905</u>	<u>248.892.046</u>	<u>16.819.694</u>	<u>872.778.645</u>	<u>825.687.453</u>
Eignir utan efnahagsreiknings					
Krafa á launagr. skv. 33. gr. laga nr. 1/1997		474.818.135		474.818.135	456.467.057

Sjóðstreymi

	2018	2018	2018	2018	2017
Inngreiðslur	A-deild	B-deild	Séreign	LSR	LSR
Iðgjöld	30.438.421	28.396.593	1.063.498	59.898.512	56.797.154
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	557.290	508.407	16.545	1.082.242	1.187.397
Aðrar inngreiðslur	129.886	55.653	0	185.540	162.950
	<u>31.125.597</u>	<u>28.960.654</u>	<u>1.080.043</u>	<u>61.166.294</u>	<u>58.147.501</u>
Útgreiðslur					
Lífeyrir	7.447.723	49.810.452	516.633	57.774.808	52.801.693
Rekstrarkostnaður	601.118	590.437	8.016	1.199.571	1.016.390
Fjárfesting í rekstrarfjármunum	21.954	0	0	21.954	1.848
Aðrar útgreiðslur	151.847	112.182	3.482	267.511	528.629
	<u>8.222.642</u>	<u>50.513.071</u>	<u>528.131</u>	<u>59.263.845</u>	<u>54.348.560</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	<u>22.902.955</u>	<u>(21.552.417)</u>	<u>551.911</u>	<u>1.902.449</u>	<u>3.798.940</u>
Fjárfestingarhreyfingar					
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	2.122.069	590.385	27.452	2.739.906	2.055.307
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(55.807.005)	(11.857.464)	(1.234.952)	(68.899.420)	(39.028.282)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	15.931.853	15.895.957	875.395	32.703.205	42.130.886
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	36.938.127	20.094.892	19.808	57.052.827	45.120.923
Keypt skuldabréf	(71.673.148)	(8.033.969)	0	(79.707.117)	(82.370.630)
Seld skuldabréf	33.636.033	3.974.946	95.347	37.706.326	33.746.007
Ný bundin innlán	0	0	(390.000)	(390.000)	(391.000)
Yfirteknar fullnustueignir	0	0	0	0	(168.394)
Seldar fullnustueignir	112.497	0	0	112.497	159.667
Innborgaðar tekjur vegna fullnustueigna	0	0	0	0	1.630
Gjöld vegna fullnustueigna	(2.366)	(622)	0	(2.988)	(9.677)
	<u>(38.741.939)</u>	<u>20.664.125</u>	<u>(606.950)</u>	<u>(18.684.764)</u>	<u>1.246.436</u>
Hækkun/(lækkun) á handbæru fé	(15.838.985)	(888.292)	(55.039)	(16.782.315)	5.045.376
Gengismunur af handbæru fé	2.248.359	732.179	5.842	2.986.380	(1.129.133)
Handbært fé í upphafi árs	28.739.787	16.757.294	470.690	45.967.770	42.051.527
Handbært fé í lok árs	<u>15.149.161</u>	<u>16.601.181</u>	<u>421.493</u>	<u>32.171.835</u>	<u>45.967.770</u>

Kennitölur LSR

Fimm ára yfirlit	2018	2017	2016	2015	2014
Ávöxtun					
Nafnávöxtun.....	5,6%	7,6%	3,0%	8,7%	10,1%
Raunávöxtun.....	2,3%	5,7%	0,9%	6,6%	9,0%
Hrein raunávöxtun.....	2,1%	5,6%	0,8%	6,5%	8,9%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	4,7%	5,6%	6,3%	6,5%	5,7%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	4,6%	1,4%	0,7%	1,7%	2,4%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	37,6%	35,7%	34,6%	41,3%	38,9%
Skráð skuldabréf.....	32,5%	36,4%	37,6%	40,2%	38,6%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	4,5%	4,9%	3,8%	4,7%	6,0%
Óskráð skuldabréf.....	24,6%	23,0%	23,0%	12,8%	15,5%
Bankainnistæður, bundnar.....	0,8%	0,0%	0,9%	1,0%	1,0%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	70,0%	71,0%	75,0%	69,0%	67,5%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	30,0%	29,0%	25,0%	31,0%	32,5%
Fjöldi					
Fjöldi virkra sjóðfélaga.....	31.703	30.809	30.324	30.080	29.569
Fjöldi lífeyrisþega.....	23.805	21.142	19.626	18.175	16.880
Fjöldi sjóðfélaga í árslok *.....	111.065	107.053	104.798	102.844	101.400
Stöðugildi.....	49,7	48,4	49,3	45,4	45,3
Fjárhæðir á föstu verðlagi (í milljónum króna)					
Iðgjöld.....	61.024	75.968	171.857	42.196	38.048
Lífeyrir.....	58.781	50.744	46.081	40.543	36.029
Hreinar fjárfestingartekjur.....	46.922	57.701	9.884	53.129	62.337
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður.....	1.309	1.011	930	878	844
Breyting á hreinni eign.....	47.844	81.915	134.719	53.927	65.510
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	81,7%	80,4%	79,6%	77,9%	77,2%
Örorkulífeyrir.....	5,9%	5,9%	6,3%	7,3%	6,9%
Makalífeyrir.....	12,2%	13,4%	13,8%	14,3%	14,8%
Barnalífeyrir.....	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%	0,4%
Aðrar útgreiðslur.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,7%
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	96,3%	66,8%	26,8%	96,1%	94,7%
Skrifst. og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum.....	2,1%	1,3%	0,5%	2,1%	2,2%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	5,4%	7,3%	1,4%	8,7%	11,1%
Skrifst. og stjórnunarkostn. í % af meðalstöðu eigna.....	0,15%	0,13%	0,13%	0,14%	0,15%

* Fjöldi sjóðfélaga í árslok er samanlagður fjöldi allra deilda LSR. Það hefur þau áhrif að einhverjir sjóðfélagar eru taldir oft en einu sinni.

Kennitölur fyrir árið 2017 hafa verið endurreiknaðar m.t.t. sameiningar LH við B-deild LSR sem tók gildi 01.01.2018. Kennitölur árána 2016 og fyrr hafa hins vegar ekki verið endurreiknaðar og eru því ekki að fullu samanburðarhæfar.

Viðauki II

Sameinaður ársreikningur B-deildar LSR og LH 2017

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins

Engjateigi 11

105 Reykjavík

711297-3919

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris 2017

Iðgjöld	B-deild LSR	LH	Samtals
Iðgjöld sjóðfélaga	490.920	28.504	519.424
Iðgjöld launagreiðenda	1.514.632	151.558	1.666.190
Lífeyrishækkanir	16.702.481	1.819.467	18.521.949
Framlag ríkisins til jöfnunar örorkubyrði	126.066	26.837	152.902
Innborganir og uppgjör vegna skuldbindinga	25.317.909	119.306	25.437.216
	<u>44.152.009</u>	<u>2.145.672</u>	<u>46.297.681</u>
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	42.173.014	4.269.589	46.442.603
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	20.394	2.180	22.574
	<u>42.193.408</u>	<u>4.271.769</u>	<u>46.465.177</u>
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	11.437.846	1.433.686	12.871.532
Hreinar tekjur af skuldabréfum	6.797.634	962.934	7.760.568
Vaxtatekjur af handbæru fé	102.266	(8.022)	94.245
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum	4.686	187	4.873
Fjárfestingargjöld	(91.312)	(13.758)	(105.070)
	<u>18.251.121</u>	<u>2.375.027</u>	<u>20.626.148</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	459.472	78.993	538.466
Önnur gjöld	2	345	347
	<u>459.474</u>	<u>79.338</u>	<u>538.812</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris	19.750.247	169.592	19.919.839
Hrein eign frá fyrra ári	208.694.832	26.444.480	235.139.312
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok	228.445.079	26.614.072	255.059.151

Efnahagsreikningur 31.12.2017

	B-deild LSR	LH	Samtals
Eignir			
Fjárfestingar			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	103.381.086	12.538.638	115.919.725
Skuldabréf	111.352.887	12.142.715	123.495.602
Aðrar fjárfestingar	58.362	0	58.362
	<u>214.792.335</u>	<u>24.681.353</u>	<u>239.473.688</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur	1.114.363	2.564	1.116.927
Aðrar kröfur	7.249	2.109	9.359
	<u>1.121.612</u>	<u>4.674</u>	<u>1.126.285</u>
Ýmsar eignir			
Varanlegir rekstrarfjármunir	13.609	3.024	16.633
Handbært fé	14.607.190	2.150.103	16.757.294
	<u>14.620.799</u>	<u>2.153.127</u>	<u>16.773.927</u>
Eignir samtals	<u>230.534.745</u>	<u>26.839.154</u>	<u>257.373.900</u>
Skuldir			
Áfallin lífeyrisskuldbinding	146.396	18.909	165.305
Aðrar skuldir	1.943.270	206.173	2.149.444
Skuldir samtals	<u>2.089.666</u>	<u>225.083</u>	<u>2.314.749</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok	<u>228.445.079</u>	<u>26.614.072</u>	<u>255.059.151</u>
Eignir utan efnahagsreiknings			
Krafa á launagr. skv. 33. gr. laga nr. 1/1997	398.727.957	57.739.100	456.467.057

Sjóðstreymi árið 2017

Inngreiðslur	B-deild LSR	LH	Samtals
Iðgjöld	25.987.910	2.375.621	28.363.532
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	259.315	32.272	291.587
Aðrar inngreiðslur	39.094	1.611	40.706
	<u>26.286.320</u>	<u>2.409.505</u>	<u>28.695.825</u>
Útgreiðslur			
Lífeyrir	42.076.183	4.232.549	46.308.731
Rekstrarkostnaður	433.062	77.330	510.392
Fjárfesting í rekstrarfjármunum	831	185	1.016
Aðrar útgreiðslur	111.700	15.958	127.658
	<u>42.621.776</u>	<u>4.326.022</u>	<u>46.947.798</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	<u>(16.335.456)</u>	<u>(1.916.517)</u>	<u>(18.251.973)</u>
Fjárfestingarhreyfingar			
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	402.206	52.911	455.117
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(5.274.396)	(795.615)	(6.070.011)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	22.046.164	2.834.788	24.880.952
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	13.127.061	1.434.537	14.561.598
Keypt skuldabréf	(13.163.394)	(1.158.569)	(14.321.963)
Seld skuldabréf	6.432.085	376.381	6.808.466
Yfirteknar fullnustueignir	(55.105)	0	(55.105)
Seldar fullnustueignir	55.401	0	55.401
Innborgaðar tekjur vegna fullnustueigna	1.030	0	1.030
Gjöld vegna fullnustueigna	(2.590)	0	(2.590)
	<u>23.568.462</u>	<u>2.744.433</u>	<u>26.312.895</u>
Hækkun/(lækkun) á handbæru fé	7.233.006	827.915	8.060.921
Gengismunur af handbæru fé	(152.362)	(40.107)	(192.469)
Handbært fé í upphafi árs	7.526.547	1.362.294	8.888.841
Handbært fé í lok árs	<u>14.607.190</u>	<u>2.150.103</u>	<u>16.757.294</u>

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu 31.12.2017

B-deild LSR

Eignir	2017		
	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris	228.445.079	0	228.445.079
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa	691.945	0	691.945
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa	(1.605.818)	0	(1.605.818)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar	(3.358.169)	0	(3.358.169)
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar	(5.902.047)	(5.027.525)	(10.929.572)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	11.726.120	11.726.120
Eignir samtals	<u>218.270.990</u>	<u>6.698.595</u>	<u>224.969.585</u>
Skuldbindingar			
Ellilífeyrir	630.338.431	25.945.020	656.283.450
Örorkulífeyrir	6.954.161	436.951	7.391.112
Makalífeyrir	149.600.600	2.968.209	152.568.809
Barnalífeyrir	46.393	0	46.393
Skuldbindingar samtals	<u>786.939.585</u>	<u>29.350.179</u>	<u>816.289.764</u>
Eignir umfram skuldbindingar	<u>(568.668.595)</u>	<u>(22.651.584)</u>	<u>(591.320.179)</u>
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok	-72,3%	-77,2%	-72,4%

Eignir	2017		
	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris	26.614.072	0	26.614.072
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa	(119.969)	0	(119.969)
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa	(202.498)	0	(202.498)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar	(393.994)	0	(393.994)
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar	(737.043)	(1.096.924)	(1.833.968)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	668.341	668.341
Eignir samtals	<u>25.160.567</u>	<u>(428.584)</u>	<u>24.731.984</u>
Skuldbindingar			
Ellilífeyrir	89.320.906	1.755.234	91.076.140
Örorkulífeyrir	1.264.252	15.802	1.280.054
Makalífeyrir	7.684.935	94.804	7.779.739
Barnalífeyrir	2.348	0	2.348
Skuldbindingar samtals	<u>98.272.442</u>	<u>1.865.839</u>	<u>100.138.280</u>
Eignir umfram skuldbindingar	<u>(73.111.874)</u>	<u>(2.294.422)</u>	<u>(75.406.296)</u>
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok	-74,4%	-123,0%	-75,3%

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu 31.12.2017

Sameinaður sjóður (B-deild LSR og LH)

Eignir	Áfallin skuldbinding	2017	
		Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris	255.059.151	0	255.059.151
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa	571.976	0	571.976
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa	(1.808.316)	0	(1.808.316)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar	(3.752.164)	0	(3.752.164)
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar	(6.639.090)	(6.124.449)	(12.763.539)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	12.394.460	12.394.460
Eignir samtals	243.431.557	6.270.011	249.701.569
Skuldbindingar			
Ellilífeyrir	719.659.337	27.700.253	747.359.590
Örorkulífeyrir	8.218.413	452.752	8.671.165
Makalífeyrir	157.285.535	3.063.013	160.348.548
Barnalífeyrir	48.741	0	48.741
Skuldbindingar samtals	885.212.026	31.216.018	916.428.044
Eignir umfram skuldbindingar	(641.780.469)	(24.946.006)	(666.726.476)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok	-72,5%	-79,9%	-72,8%

Kennitölur B-deildar, LH og sameinaðs sjóðs 2017

	B-deild LSR	LH	Samtals
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt			
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar.....	(72,4%)	(75,3%)	(72,8%)
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar.....	(72,3%)	(74,4%)	(72,5%)
Ávöxtun			
Nafnávöxtun.....	8,7%	9,4%	8,8%
Raunávöxtun.....	6,9%	7,5%	6,9%
Hrein raunávöxtun.....	6,6%	7,2%	6,7%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga			
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	46,1%	48,1%	46,4%
Skráð skuldabréf.....	32,6%	40,4%	33,5%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	4,7%	2,7%	4,5%
Óskráð skuldabréf.....	16,5%	8,8%	15,7%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum			
Eignir í íslenskum krónum.....	61,8%	58,9%	61,5%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	38,2%	41,1%	38,5%
Fjöldi			
Fjöldi virkra sjóðfélaga.....	2.329	220	2.549
Fjöldi lífeyrisþega.....	14.844	1.124	15.911
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	35.820	2.922	38.292
Stöðugildi.....	24,0	0,0	24,0
Fjárhæðir á föstu verðlagi (í milljónum króna)			
Iðgjöld.....	44.531	2.164	46.696
Lífeyrir.....	42.556	4.308	46.864
Hreinar fjárfestingartekjur.....	18.408	2.395	20.803
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður.....	463	80	543
Breyting á hreinni eign.....	19.920	171	20.091
Hlutfallsleg skipting lífeyris			
Ellilífeyrir.....	82,6%	91,1%	83,3%
Örorkulífeyrir.....	2,4%	5,1%	2,6%
Makalífeyrir.....	15,0%	3,8%	14,0%
Barnalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%
Aðrar kennitölur			
Lífeyrisbyrði.....	95,6%	199,1%	100,4%
Skrifst. og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum.....	1,0%	3,7%	1,2%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	8,4%	9,0%	8,4%
Skrifst. og stjórnunarkostn. í % af meðalstöðu eigna.....	0,21%	0,30%	0,22%